

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Nr

9

Kurier Szachowy

Październik 2014 • WOLUMIN 1

Comrel
publishing

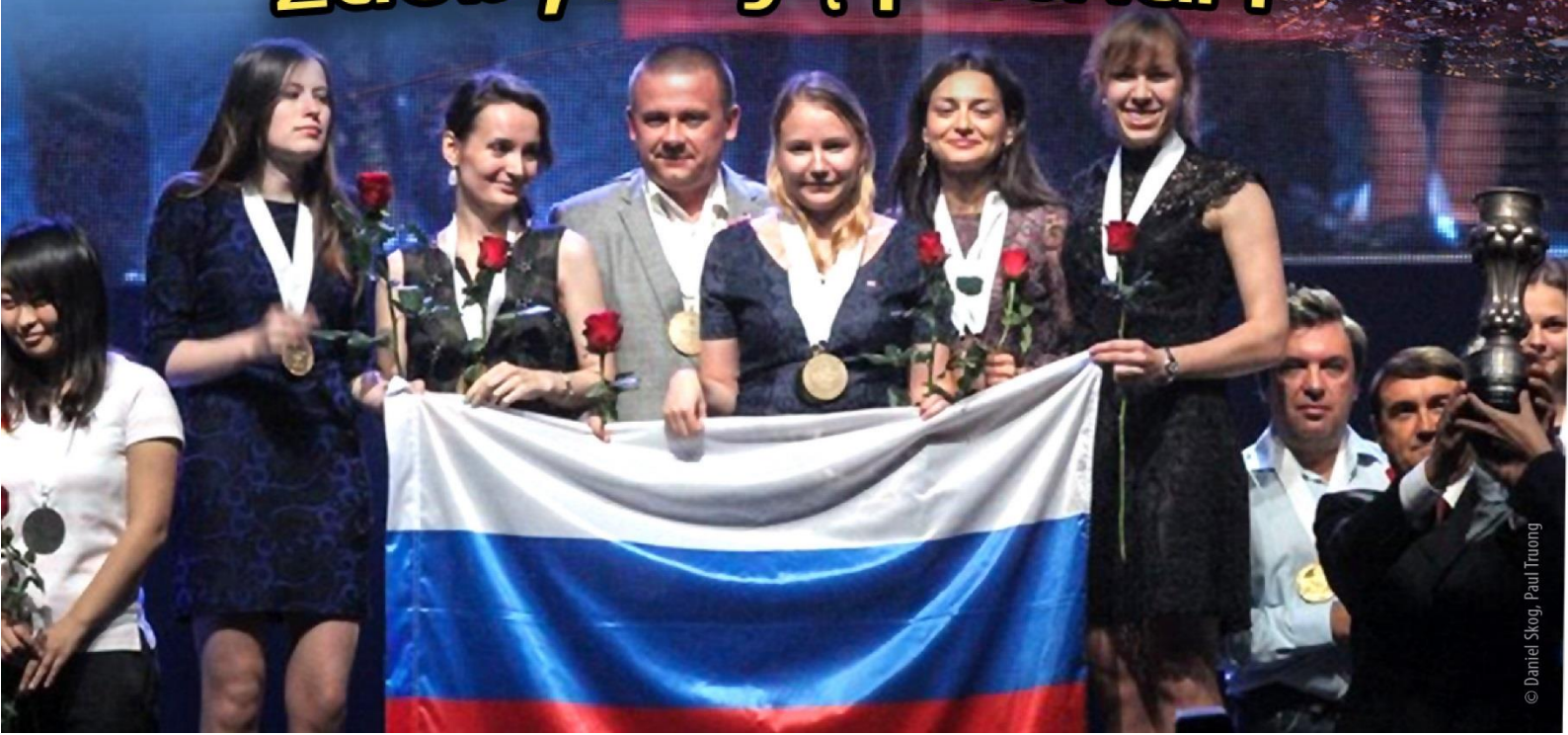
Tromsø 2014
najciekawsze partie

San Sebastian 1911

Mistrz Świata
Tigran Petrosjan

Omówienie
**XXVI Olimpiady
Kobiet** w Tromsø

Tromsø 2014
Rosjanki
zdobywają puchar!

Spis treści

Od Redakcji	3
XLI Olimpiada Szachowa w Tromsø	4
XXVI Olimpiada Szachowa Kobiet w Tromsø	7
Nagrody indywidualne w Tromsø 2014	9
Tigran Petrosjan – IX Mistrz Świata	11
VIII Olimpiada Szachowa - Buenos Aires 1939 ..	14
Prasa z dawnych lat	18
Praktyka szachowa	20
Katastrofy szachowe	21
Galeria unikalnych zdjęć	22
Panie grają w szachy	27
Polacy i Polki grają w szachy ...	29
Z kart historii	30
Wielka Księga Olimpiad Szachowych	37

□ Okładka:

Zwycięska drużyna Rosji na podium w Tromsø

© Daniel Skog, Paul Truong

Rozwiązanie zagadki ze strony 20:

329. Białe zagrały 28.Wf7!! i czarne poddały się ze względu na 28...Wf7 29.Hg6 Kh8 30.Wh6 Wh7 31.Hh7 i mat. **330. Białe zagrały 23.Wf6! Gf6 24.Hh7 Kd8 25.Hg8 Ke7** (25...Ge8 26.Wd1) **26.Ha8 Gc8 27.Ge2 Kf7 28.Ha7** i czarne poddały się. **331. Białe zagrały 55.Sd6!! Sd6 56.c5** i czarne poddały się. **332. 33.f7! Gf7 34.Sf6 Kg7 35.Sd7 Hc6 36.Ge5 Kh6 37.Hd2 g5 38.Wf8 Hd7 39.Hb4 dc4 40.Hc3 He7 41.Gd6 Hd6 42.Wf7** i czarne poddały się.

□ Wydawca: comrel.pl

© Wszelkie prawa zastrzeżone dla Comrel
Powielanie całości lub części artykułów
zawartych w Kurierze Szachowym bez zgody
Wydawnictwa jest zakazane!

□ Redaktor naczelny: Krzysztof Puszczewicz

□ Strona internetowa: <http://szachy.comrel.pl>

□ Kontakt z czytelnikami: kurier@comrel.pl

Od Redakcji

Kilka miesięcy temu uruchomiliśmy w Internecie ankietę, której celem było zebranie opinii o **Kurierze Szachowym**. Bardzo dziękujemy za wszystkie konstruktywne komentarze, które były dla nas motywacją do wprowadzenia kilku zmian. Jedną z nich jest nowa forma wizualna naszego czasopisma.

W 9-tym numerze Kuriera kończymy wakacyjny przegląd wydarzeń ciekawymi partiami rozegranymi w „męskiej” Olimpiadzie Szachowej w Tromsø. Zgodnie z obietnicą przedstawiamy **sprawozdanie ze zmagania olimpijskich w kategorii pań**.

Przypominamy, że trwają intensywne prace nad monografią **Olimpiady Szachowej w Tromsø**. Zawierać będzie ponad 1500 stron, komplet partii, wiele ciekawostek, sprawozdanie „godzinowe” runda po rundzie, statystyczne omówienie wyników itp. Będzie można ją nabyć w księgarniach, których adresy znajdują się naszej stronie <http://szachy.comrel.pl>

Następnym mistrzem świata, którego biografię prezentujemy jest **Tigran Wartanowicz Petrosjan**. Dzięki rosyjskim źródłom dotarliśmy do mniej znanych faktów z życia IX mistrza świata.

Proponujemy lekturę dotyczącą jednego z najsilniejszych turniejów w historii szachów. Zapraszamy do **San Sebastian 1911**, gdzie warunkiem udziału było przynajmniej dwukrotne zajęcie pierwszego lub drugiego miejsca w prestiżowych, wcześniej rozegranych turniejach. Wśród uczestników znalazł się nasz rodak, słynny **Akiba Rubinstein**.

Galerię unikalnych zdjęć wypełnią sylwetki **najsilniejszych szachistek amerykańskich** z lat pięćdziesiątych ubiegłego wieku.

Proponujemy kolejną porcję nieznanych partii rozegranych przez panie w latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku.

„Odgrzebaliśmy” zaginione partie z **mistrzostw USA** w kategorii pań, jakie rozegrano w 1955 roku.

W ramach kontynuacji pierwszych po wojnie mistrzostw świata kobiet, jakie miały miejsce w **Moskwie na przełomie 1949 i 1950 roku**, opisujemy siódmą rundę. Zdjęcia, komplet partii i nieznane dotychczas epizody z biografii uczestniczek wypełniają artykuł.

Krzysztof Puszczewicz

Kurier Szachowy można pobierać bezpłatnie ze strony internetowej: <http://szachy.comrel.pl>

XLI Olimpiada Szachowa w Tromsø

307.Obrona Pirca [B07]

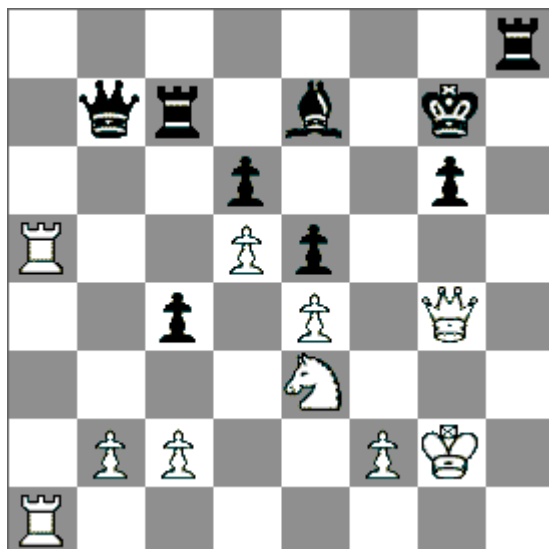
XLI Olimpiada Szachowa Tromsø 2014

2 sierpnia, runda 1

FM Al-Hadarani (Jemen) 2254

– GM Lie K. (Norwegia 1) 2528

1.d4 d6 2.Sc3 g6 3.h4 Sf6 4.e4 Gg7 5.Ge2 c5 6.d5 h5 7.Sf3 a6 8.a4 e5 9.Gg5 Ha5 10.Sd2 Hc7 11.Sc4 Sbd7 12.a5 b5 13.ab6 Sb6 14.Sb6 Hb6 15.Gb5 Gd7 16.Gf6 Gf6 17.Gd7 Kd7 18.Wa2 c4 19.He2 Whc8 20.g3 Ke7 21.0–0 a5 22.Kg2 Kf8 23.Wfa1 Gd8 24.Wh1 Gf6 25.Wha1 Kg7 26.Sd1 Wc5 27.Sc3 Hb7 28.Sd1 Gd8 29.Se3 Wac8 30.g4 Gh4 31.gh5 Wh8 32.hg6 fg6 33.Hg4 Ge7 34.Wa5 Wc7

35.Sf5 Kf7 36.Sd6 Gd6 37.He6 Kg7 38.Hd6 Hc8 39.He5 Kf7 40.Hf4 Kg7 41.Hc7 i czarne poddały się.

308.Debiut Retiego [A15]

XLI Olimpiada Szachowa Tromsø 2014

2 sierpnia, runda 1

IM Mwali (Zambia) 2250

– GM Edouard (Francja) 2680

1.c4 Sf6 2.g3 e5 3.Gg2 c6 4.d4 e4 5.Sc3 d5 6.cd5 cd5 7.Gg5 Gb4 8.Sh3 Gc3 9.bc3 Sbd7 10.0–0 h6 11.Gc1 0–0 12.f3 Sb6 13.Sf2 We8 14.a4 Gf5 15.a5 Sc4 16.a6 b6 17.g4 Gh7 18.g5 hg5 19.Gg5 Hd6 20.Kh1 e3 21.Sd3 Sh5 22.Wg1 f6 23.Gh4 Gf5 24.Sb4 Kf7 25.f4 Ge4 26.Ge4 We4 27.Gg3 Wh8 28.Hc2 He6 29.f5 Hf5 30.Waf1 Sg3 i białe poddały się.

309.Obrona Pirca [B07]

XLI Olimpiada Szachowa Tromsø 2014

3 sierpnia, runda 2

Al-Tamimi (Katar) 2186

– GM Niepomniaszczij (Rosja 1) 2714

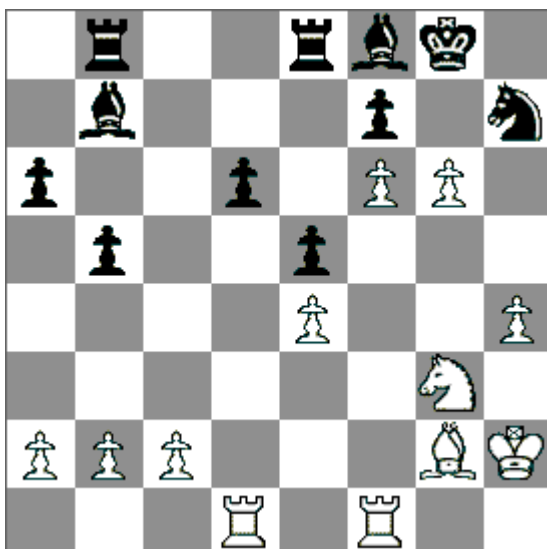
1.e4 d6 2.d4 Sf6 3.Sc3 g6 4.g3 Gg7 5.Gg2 0–0 6.h3 Sbd7 7.Sge2 Wb8 8.a4 c5 9.Ge3 b6 10.0–0 cd4 11.Gd4 Gb7 12.g4 Sc5 13.Sg3 e5 14.Ge3 Se6 15.Hd2 He7 16.Sb5 Wfd8 17.g5 Se8 18.Sa7 Sf4 19.h4 Sg2 20.Kg2 Ga8 21.Sb5 d5 22.He2 de4 23.Wfd1 f5 24.gf6 Sf6 25.Wd8 Wd8 26.Wd1 Sd5 27.Sc3 Sf4 28.Gf4 ef4 29.Wd8 Hd8 30.Hc4 Kf8 31.Sge4 Gc3 32.bc3 Kg7 33.f3 Ge4 34.He4 Hh4 35.c4 h5 36.c3 Kh7 37.Hd3 Kh6 38.Hd5 He1 39.Ha8 He7 40.Kf1 Kg5 41.Hd5 Kh4 42.Hd4 Hc7 43.Kg2 Kg5 44.Hd5 Kh6 45.Hd4 Kh7 46.c5 bc5 47.Hf6 c4 48.a5 Ha5 49.Hf7 Kh6 50.Hf8 Kg5 51.He7 Kf5 52.Hf7 Ke5 53.He7 Kf5 54.Hf7 Kg5 55.He7 Kh6 56.Hf8 Kh7 57.Hf7 Kh6 i remis. **Jedyny dorobek punktowy Kataru w tym meczu!**

312.Obrona sycylijska [B90]
XLI Olimpiada Szachowa Tromsø 2014
9 sierpnia, runda 7

GM Navara (Czechy) 2716
– GM Griszczuk (Rosja) 2795

1.Sf3 c5 2.e4 d6 3.d4 cd4 4.Sd4 Sf6 5.Sc3
 a6 6.h3 e6 7.g4 h6 8.Gg2 Ge7 9.Ge3 Sc6 10.f4 Sd7
 11.0–0 Sd4 12.Hd4 0–0 13.Hd2 Wb8 14.Wad1 b5
 15.Se2 Hc7 16.f5 Sf6 17.Sg3 We8 18.Gd4 e5
 19.Ge3 Gb7 20.Gh6 gh6 21.Hh6 Sh7 22.f6 Gf8
 23.Hh5 Hc5 24.Kh2 He3 25.h4 Hh6 26.Hh6 Gh6
 27.g5 Gf8 28.g6

28...Gh6? (Przegrywa natychmiast.
Należało grać Wec8) 29.Sf5 Gf4 30.Wf4 Sf6 31.gf7
 Kf7 32.Sd6 Ke7 33.Se8 ef4 34.Sf6 Kf6 35.Wd6 Ke5
 36.Wb6 f3 37.Gf3 Wf8 38.Kg3 Ge4 39.Ge4 Ke4
 40.We6 i czarne poddały się. Jedyna porażka
 Griszczuka!

313.Partia hiszpańska [C61]
XLI Olimpiada Szachowa Tromsø 2014
12 sierpnia, runda 10

GM Sarić (Chorwacja) 2677
– GM Carlsen (Norwegia 1) 2877

1.e4 e5 2.Sf3 Sc6 3.Gb5 Sd4 4.Sd4 ed4
 5.Gc4 Sf6 6.0–0 d5 7.ed5 Ge7 8.Hf3 Gg4 9.Hf4 0–
 0 10.h3 Gd6 11.Hd4 c5 12.Hd3 Gh5 13.Sc3 We8
 14.f4 a6 15.a4 Hd7 16.Hg3 Se4 17.Se4 We4 18.b3
 Hc7 19.d3 We2 20.Hg5 g6 21.Gb2 Ge7 22.Gf6 h6
 23.Ge5 Hd8 24.Hh6 We5 25.d6 We2 26.de7 He7

27.f5 Hh4 28.Hf4 g5 29.Hh4 gh4 30.Wf4 Wc2
 31.Wh4 Ge2 32.We4 Wd2 33.We7 Gd3 34.Gf7 Kf8
 35.f6 Wd8 36.Gh5 Kg8 37.We8 i czarne poddały
 się. **Szczęśliwy Iwan Sarić** „gdzie się dało”
 opowiadał o swoim sukcesie nad mistrzem
 świata. Temu wydarzeniu Zsuzsa Polgar
 poświęciła jedną z konferencji prasowych.

Fot. Carlsen poddaje partię (©K. Puszczewicz)

314.Obrona sycylijska [B92]
XLI Olimpiada Szachowa Tromsø 2014
14 sierpnia, runda 11

GM Duda (Polska) 2576
– GM Yu Yangyi (Chiny) 2668

1.e4 c5 2.Sf3 d6 3.d4 cd4 4.Sd4 Sf6 5.Sc3
 a6 6.Ge2 e5 7.Sb3 Ge7 8.Gg5 Ge6 9.Gf6 Gf6
 10.Hd3 0–0 11.0–0–0 Ge7 12.Kb1 Sd7 13.Sd5 Gd5
 14.Hd5 b5 15.Hb7 Sf6 16.f3 We8 17.c4 Gf8 18.Hc6
 Hb8 19.Sa5 Ha7 20.c5 dc5 21.Hb7 c4 22.Ha7 Wa7
 23.Wc1 Wc7 24.Sb3 Wd7 25.Sa1 Wd2 26.Wc2
 Wed8 27.b3 c3 28.a4 ba4 29.Ga6 a3 30.Gb5 h5
 31.h4 g6 32.We1 Gb4 33.Wec1 Kg7 34.Ka2 Sg8
 35.Wd2 Wd2 36.Wc2 Se7 37.Wd2 cd2 38.Ge2 Sc6
 39.Sc2 Sd4 40.Sd4 ed4 41.f4 d3 42.Gf3 Kf6 43.g4
 hg4 44.Gg4 Ke7 45.e5 Kd8 46.f5 gf5 47.Gd1 Ke7
 48.h5 Kf8 49.Gf3 Kg7 50.Gd1 Kh6 51.Gf3 Kg5
 52.Gd1 f4 53.Kb1 Kf5 54.Gf3 Ke5 55.Ka2 Gf8 56.h6
 Kf6 57.Gh5 Gb4 58.Kb1 f3 i białe poddały się.
 Przed partią Polak i Chińczyk mieli po 8,5 punktu z
 10 partii. Stawką powyższego pojedynku był złoty
 medal za wynik indywidualny na III szachownicy.

XXVI Olimpiada Szachowa Kobiet w Tromsø

Olimpiady Szachowe Kobiet mają krótszą historię niż „męskie”, zwane wspólnie jako „Open”. Pierwsza miała miejsce w Emmen w 1957 roku, a na drugą w Splicie, czekano aż 6 lat. Do Olimpiady w Lucernie w 1982 roku Olimpiady Kobiety miały własny „numer”, ale od następnej w Salonikach w 1984 roku Olimpiady „męskie” i „żeńskie” rozgrywane już zawsze w tym samym czasie i miejscu, otrzymały wspólną numerację zgodną z „męskimi”. Toteż mimo oficjalnej zapowiedzi XLI Olimpiady Kobiet, była to w rzeczywistości dopiero XXVI.

Końcowe wyniki nie przyniosły takich niespodzianek jak rozgrywki „Open”. W tabeli podajemy miejsca zajęte przez triumfujące Rosjanki, Chinki i Ukrainki w poprzednich latach.

Polki rozstawione z numerem 8 zajęły miejsce 7, co na pewno nie jest porażką. Nasze panie sięgały tylko dwa razy po medal: w La Valletta (Malta) w 1980 roku i Bled 2002 – w obu przypadkach były to brązowe „krążki”.

W Tromsø najwyższe numery startowe otrzymały drużyny: 1. Chiny 2549, 2. Rosja 2520, 3. Ukraina 2510, 4. Gruzja 2499, 5. Indie 2421, 6. Rumunia 2407, 7. USA 2405, 8. Polska 2402, 9. Francja 2390, 10. Armenia 2383, 11. Hiszpania 2380, 12. Niemcy 2379, 13. Węgry 2370, 14. Bułgaria 2369 i 15. Serbia 2339.

Jak zapoznamy się niżej z pełnymi wynikami, to stwierdzimy, że o żadnych niespodziankach nie było mowy. Panie grały zgodnie ze swoją wcześniej ustaloną rankingiem FIDE siłą. Od sześciu lat Rosjanki i Chinki okupują najwyższe miejsca, a Ukrainki oprócz „wpadek” w 2004 i 2010 roku, mają bardzo stabilne rezultaty.

Fot. Jolanta Zawadzka (© Piotr Murdzia)

Tabela: Zestawienie wyników historycznych

Kraj	2014	2012	2010	2008	2006	2004	2002	2000
Rosja	1	1	1	4	2	3	2	3
Chiny	2	2	2	8	3	1	1	1
Ukraina	3	3	9	2	1	18	6	4

Fot. Polska ekipa w Tromsø. Od lewej: Marek Matlak, Marta Bartel, Monika Soćko,

315.Obrona nowoczesna [B06] XLI Olimpiada Szachowa Tromsø 2014

GM Lagno (Rosja) 2540

– GM Stefanowa (Bułgaria) 2505

1.e4 g6 2.d4 Gg7 3.Sf3 d6 4.Gc4 c6 5.He2
Sf6 6.0–0 0–0 7.e5 Sd5 8.Gb3 Gg4 9.Sbd2 de5
10.de5 Sd7 11.h3 Gf5 12.We1 a5 13.Sf1 a4 14.Gc4
b5 15.Gd5 cd5 16.Hb5 Hc7 17.Se3 e6 18.Sf5 gf5
19.He2 Wfc8 20.c3 a3 21.ba3 Wa4 22.Ge3 Se5
23.Gd4 Sf3 24.Hf3 Wa3 25.We3 f4 26.Gg7 fe3
27.Gf6 ef2 28.Hf2 Wc3 29.Gc3 Hc3 30.We1 Hc5
31.We3 Kf8 32.Hf4 Hc1 33.Kf2 Wc2 34.Kg3 Hd2
35.Hf3 Wa2 36.h4 Hd4 37.We6 Wa4 38.Hf6 Hg4 i
białe poddały się.

316.Obrona sycylijska [B30] XLI Olimpiada Szachowa Tromsø 2014

GM Hou Yifan (Chiny) 2661

– IM Vega Gutierrez (Hiszpania) 2395

1.e4 c5 2.Sf3 Sc6 3.Gb5 Sf6 4.Gc6 dc6 5.d3
g6 6.h3 Gg7 7.Sc3 0–0 8.Ge3 b6 9.Hd2 e5 10.Gh6
He7 11.0–0 Se8 12.a3 Sc7 13.Gg7 Kg7 14.Se2 f6
15.Sh2 Se6 16.f4 ef4 17.Sf4 Sf4 18.Wf4 Ge6

19.Waf1 Wad8 20.Hc3 Gc8 21.W1f2 Hd6 22.Wf6
Wf6 23.e5 Wf2 24.ed6 Wf6 25.He5 Wdd6 26.He7
Kg8 27.Ha7 c4 28.Hb8 cd3 29.cd3 Wd8 30.Sf3 h6
31.Hc7 Wdf8 32.Se5 c5 33.Sc6 Gf5 34.Hb6 Kh8
35.Hb7 Gd3 36.Se5 c4 37.Hd5 Wf1 38.Kh2 W1f2
39.Sd3 cd3 40.Hd3 Kh7 41.b4 Wa2 42.b5 Wff2
43.Hd7 Kh8 44.Hd5 Wfd2 45.Hc6 Kh7 46.b6 Wac2
47.Hb7 Kh8 48.a4 Wa2 49.a5 i czarne poddały się.

317.Obrona Ragozina [D38] XLI Olimpiada Szachowa Tromsø 2014

GM Lagno (Rosja) 2540

– GM Hou Yifan (Chiny) 2661

1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sf3 d5 4.Sc3 Gb4 5.cd5
ed5 6.Gg5 Sbd7 7.Hc2 c5 8.g3 h6 9.Gf4 0–0 10.Gg2
b6 11.0–0 Gb7 12.Sb5 Gc6 13.Sc7 Wc8 14.a3 Ga5
15.b4 Se4 16.dc5 bc5 17.ba5 Wc7 18.Gc7 Hc7
19.Sd2 f5 20.Wac1 Kh8 21.f3 Sd2 22.Hd2 f4 23.gf4
Wf4 24.e3 Wa4 25.f4 Ha5 26.Wfd1 Sb6 27.Hb2
Wa3 28.f5 Wa2 29.He5 Hb4 30.e4 Sc4 31.Hc3 Hb7
32.ed5 Wg2 33.Kg2 Gd5 34.Kg1 Gf7 35.f6 He4
36.fg7 Kh7 37.g8H Kg8 38.Wd8 Kh7 39.Wh8 Kg6
40.Hg3 i czarne poddały się. **Jedyna porażka
mistrzyni świata!**

Nagrody indywidualne w Tromsø 2014

XXVI Olimpiada Szachowa Kobiet – medale

Szachownica 1

1.	GM Dżagnidze	Gruzja	2719
2.	GM Hou Yifan	Chiny	2671
3.	GM Cramling	Szwecja	2659

Szachownica 2

1.	GM Gunina	Rosja	2651
2.	GM Chotenaszwili	Gruzja	2589
3.	GM Ju Wenjun	Chiny	2564

Szachownica 3

1.	GM Kosteniuk	Rosja	2639
2.	IM Matnadze	Hiszpania	2445
3.	WFM Frisk	Szwecja	2432

Szachownica 4

1.	GM Żukowa	Ukraina	2512
2.	WGM Bartel	Polska	2439
3.	IM Bulmaga	Rumunia	2433

Szachownica rezerwowa

1.	WGM Padmini	Indie	2584
2.	WGM Guo Qi	Chiny	2520
3.	WIM Dauletowa	Kazachstan	2486

XLI Olimpiada Szachowa Open – medale

Szachownica 1

1.	GM Topałow	Bułgaria	2872
2.	GM Adams	Anglia	2839
3.	GM Giri	Holandia	2836

Szachownica 2

1.	GM Nguyen N.	Wietnam	2843
2.	GM Balogh	Węgry	2839
3.	GM Ding Liren	Chiny	2831

Szachownica 3

1.	GM Yu Yangyi	Chiny	2912
2.	GM Sasikiran	Indie	2753
3.	GM Eljanow	Ukraina	2745

Szachownica 4

1.	GM Sedlak	Serbia	2773
2.	GM Ortiz I.	Kuba	2766
3.	GM Ni Hua	Chiny	2723

Szachownica rezerwowa

1.	GM Shankland	USA	2831
2.	GM Mojsiejenko	Ukraina	2714
3.	GM Niepomniaszczij	Rosja	2650

Fot. Rosjanki triumfują (© David Llada)

Fot. „Srebrne” Chinki

Fot. Brązowy medal dla Ukrainek (© David Llada)

Tigran Petrosjan – IX Mistrz Świata

17 czerwca 1929 roku, w rodzinie tbiliskiego administratora Wartana Petrosjana, urodził się młodszy kolejny syn – **Tigran**. Latem 1940 roku w czasie wakacji w obozie pionierskim 11. letni Tigran nauczył się grać w szachy.

W latach 1941 – 1945, w czasie ciężkich dni wojny Petrosjan został sierotą i wychowywała go ciocia. Wszystkie wolne chwile spędzał Tigran na zajęciach kółka szachowego, które prowadził Arcił Ebradlidze. Pierwszą lekturą młodego szachisty została książka Nimzowitscha „Mój system”.

W 1945 roku 16. letni uczeń Tigran został **Mistrzem Gruzji**. Rok później nasz bohater przeprowadził się do Armenii, gdzie wygrał w mistrzostwach tej republiki i pokonał w meczu silnego mistrza Kaspariana. Zwycięstwo w „wszechzwiązkowym” turnieju juniorów w Leningradzie przyniosło mu rozgłos.

Rok 1949 przyniósł kolejną przeprowadzkę. Tym razem do Moskwy. W dniach 16 października – 20 listopada 1949 roku Tigran Petrosjan uczestniczył w mistrzostwach ZSRR w kategorii seniorów. Zajął szesnaste miejsce z wynikiem +4 –8 =7. Poznał wówczas studentkę Ronę i po trzech latach ożenił się z nią.

Rok 1950 przynosi Petrosjanowi trzecie miejsce w mistrzostwach Moskwy. Rok później był już mistrzem stolicy ZSRR!

Wielki sukces odniósł Petrosjan grając w dniach 11 listopada – 14 grudnia 1951 roku w **XIX Mistrzostwach ZSRR**, które były równocześnie turniejem strefowym indywidualnych mistrzostw świata. Podzielił II – III miejsce i awansował do turnieju międzystrefowego. Ten odbył się rok później w Szwecji w dniach 14 września – 21 października (tak długo trwały w owym czasie turnieje!). Petrosjan zajął znowu II

– III miejsce i znalazł się w turnieju pretendentów. Kandydatów do tytułu mistrza świata gościł Zurich w dniach 28 sierpnia – 24 października 1953 roku. W stawce 15 zawodników Petrosjan zajął znakomite piąte miejsce i zaczął światową karierę, którą ukoronował zdobywając w 1963 roku **tytuł Mistrza Świata** po pokonaniu Botwinnika w meczu, jaki odbył się w dniach 23 marca – 5 maja. Zwyciężył w stosunku 12,5 : 9,5. Wygrał 5 partii, dwie przegrał, a 15 zremisował.

Fot. Tigran Petrosjan
(©Tidskrift För Schack nr 3/1958)

Na Olimpiadzie Szachowej zadebiutował w Monachium w 1958 roku. Grał na drugiej szachownicy rezerwowej i uzyskał 10,5 punktu z 13 partii, co zapewniło mu nagrodę za najlepszy wynik na swojej szachownicy. Grał nieprzerwanie na Olimpiadach w latach 1958 – 1974, a olimpijską karierę zakończył w Buenos Aires w 1978 roku. Dokonał rzeczy niebywalej: we wszystkich Olimpiadach łącznie przegrał tylko jedną partię! Stało się to w Skopje 1972, w II rundzie finału A, w partii z Hübnerem. Wygrał natomiast aż 78 partii!

318.Obrona królewska – indyjska [E89] XIII Olimpiada Szachowa, Monachium 1958

GM Petrosjan (ZSRR) – IM Lokvenc (Austria)

1.d4 Sf6 2.c4 g6 3.Sc3 Gg7 4.e4 d6 5.f3 e5 6.Sge2 c6 7.Ge3 0–0 8.d5 cd5 9.cd5 a6 10.Hd2 Sbd7 11.g4 We8 12.Sg3 Sf8 13.a4 S6d7 14.Wa3 Ha5 15.Sb1 Hd2 16.Sd2 Gf6 17.Sc4 Ge7 18.a5 Kg7 19.g5 h5 20.gh6 Kh7 21.h4 Sf6 22.h5 Sh5 23.Sh5 gh5 24.Wh5 Sd7 25.Wb3 Wg8 26.Wh2 Wb8 27.Wg2 Wg2 28.Gg2 f5 29.Gh3 Gh4 i wykonując to posunięcie, weteran szachów austriackich, przekroczył czas. **Pierwsza partia olimpijska w karierze Petrosjana!**

319.Partia pionem hetmańskim [A46] XIII Olimpiada Szachowa, Monachium 1958

GM Petrosjan (ZSRR) – IM Kozma (Czechosłowacja)

1.d4 Sf6 2.Sf3 e6 3.Gg5 c5 4.e3 b6 5.d5 ed5 6.Sc3 Gb7 7.Sd5 Gd5 8.Gf6 Hf6 9.Hd5 Sc6 10.Gc4 Ge7 11.0–0–0 Wd8 12.Wd2 0–0 13.c3 Sa5 14.Ge2 He6 15.Whd1 Hd5 16.Wd5 d6 17.Sd2 f5 18.f4 g6 19.g3 Wf6 20.e4 fe4 21.Se4 We6 22.Gf3 Kg7 23.b3 Sc6 24.W5d3 Sb8 25.Sf2 h5 26.Kd2 Gf8 27.Gd5 We7 28.Se4 Sa6 29.Ke3 Sc7 30.Kf3 Sd5 31.Wd5 Wde8 32.We1 We6 33.We2 b5 34.h3 a5 35.g4 hg4 36.hg4 Ge7 37.f5 We5 38.We5 de5 39.Wd2 Wf8 40.Wd7 Wf7 41.We7 i czarne poddały się.

320.Obrona francuska [C02] XIII Olimpiada Szachowa, Monachium 1958

Clarke (Anglia) – GM Petrosjan (ZSRR)

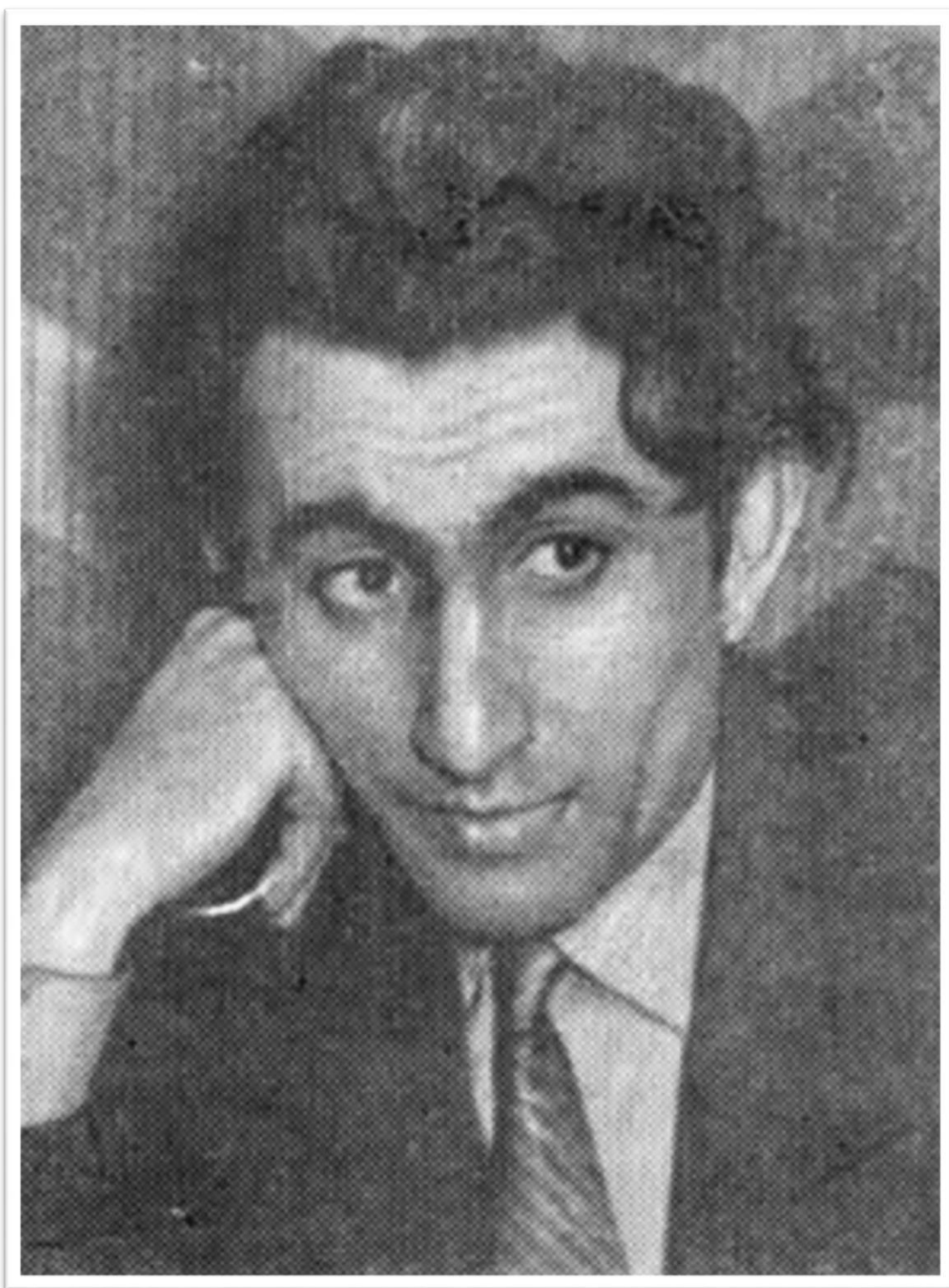
1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.c3 Hb6 5.Sf3 Sc6 6.a3 c4 7.g3 Gd7 8.Gg2 0–0–0 9.0–0 Sa5 10.Sbd2 h6 11.We1 Se7 12.Sf1 Sf5 13.Se3 Se3 14.We3 Ge7 15.We1 Hb3 16.He2 Ga4 17.Ge3 Kb8 18.Wad1 Hc2 19.Wd2 Hf5 20.Wf1 g5 21.h3 h5 22.Sh2 Wdg8 23.g4 Hg6 24.Gf3 hg4 25.Gg4 Sc6 26.f3 Gd8 27.Gf2 Se7 28.We1 Wh6 29.Sf1 Wgh8 30.Gg3 Wh3 31.Gh3 Wh3 32.Hg2 Hh7 33.Se3 Sg6 34.Sg4 Sf4 35.Gf4 gf4 36.Kf1 Wg3 37.Hf2 Hh3 38.Ke2 Wg2 39.Wg1 Wf2 40.Sf2 Hh7 41.Wh1 Hg6 i białe poddały się.

321.Obrona Nimzowitscha [E52] XIII Olimpiada Szachowa, Monachium 1958

GM Petrosjan (ZSRR) – Pietzsch (NRD*)

1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sf3 b6 4.e3 Gb7 5.Gd3 Gb4 6.Sc3 0–0 7.0–0 d5 8.cd5 ed5 9.a3 Ge7 10.b4 c6 11.Gb2 Sbd7 12.b5 cb5 13.Gb5 a6 14.Gd7 Hd7 15.Se5 Hd8 16.a4 Gb4 17.Hb3 Gc3 18.Gc3 Se4 19.Ga5 f6 20.Gb6 He7 21.Sf3 Wfc8 22.Gc5 Hd7 23.Wfb1 Gc6 24.Hc2 Wab8 25.Wc1 Hb7 26.Se1 Hb2 27.Ga7 Wb7 28.Hb2 Wb2 29.Sd3 Wb7 30.Gc5 Wb3 31.Sf4 g5 32.Se2 Wb2 33.We1 Kf7 34.f3 Sc5 35.dc5 Wc2 36.Sd4 Wc5 37.Web1 Wc4 38.a5 h5 39.Wb6 Gb5 40.Kf2 Wc1 41.Wc1 Wc1 42.Sb5 Wc2 43.Kg3 ab5 44.Wb5 h4 45.Kh3 We2 46.a6 Wa2 47.Wb7 Kg6 48.a7 Kh5 49.Wh7 Kg6 50.Wd7 Kh5 51.g3 hg3 52.hg3 Kg6 53.g4 Kh6 54.Kg3 Kg6 55.f4 gf4 56.ef4 d4 57.f5 Kh6 58.Wf7 d3 59.Wf6 Kg5 60.Wg6 i mat.

* Niemiecka Republika Demokratyczna

Fot. Tigran Petrosjan

VIII Olimpiada Szachowa - Buenos Aires 1939

Po raz pierwszy w historii Olimpiada odbyła się **poza Europą**. Ale nie tylko to odróżniało ją od poprzednich. Była to prawdziwie „wojenna” Olimpiada. Powoli i nieuchronnie zbliżyła się zawierucha wojenna i wyjazd do dalekiej Argentyny okazał się dla jej uczestników prawdziwym wybawieniem. Wielu z nich pozostało tam bojąc się powrotu do płonącej Europy, a biorąc czynny udział w życiu szachowym spowodowało, że przez wiele następnych lat Argentyna była światową potęgą w szachach!

W lipcu z kilku portów wyruszyły statki, które zabrały na swoje pokłady około stu szachistów. Piątka polskich zawodników udała się do Antwerpii, skąd 27 lipca wypłynęła statkiem „Piriapolis” do Argentyny. W czasie podróży trwającej około trzech tygodni, polscy gracze odbyli intensywny trening pod okiem Tartakowera.

Tymczasem w Argentynie, gdzie spodziewano się przyjazdu 40 ekip (**ostatecznie przybyło 27**, ale rekord warszawski został pobity!), czyniono staranne przygotowania. Organizatorzy we współpracy z rodzimymi szachistami zbierali fundusze drogą składek, odczytów i symultan. Do zbiórki ulicznej zaproszono najpiękniejsze dziewczyny Argentyny.

Dla Polski Olimpiada w Buenos Aires miała stanowić kolejny sukces i potwierdzenie jej potęgi szachowej. **Prasa nie wątpiła w „polskie” szanse** i w taki sposób scharakteryzowała sylwetki kadry olimpijskiej: *„Na pierwszej szachownicy dr Tartakower – kapitan naszej drużyny, to silna osobowość, która sprawiała, że na każdej Olimpiadzie nasi gracze czuli się doskonale i podciągali się w formie. Jego cenne wskazówki szachowe powodowały, że nasza reprezentacja znajdowała się zawsze w rzędzie pierwszych*

drużyn świata. II szachownica – Najdorf, doskonały taktyk obdarzony silnym nerwem kombinacyjnym, posiadający to wyczucie pozycji, które cechowało tylko nielicznych szachistów. Na III szachownicy grał Frydman P., Typ inny, mniej bojowy, niż Tartakower i Najdorf, uchodził za najlepszego stratega, o bardzo głębokich koncepcjach. W jego grze wszystko było planowo rozpracowane, nie było przypadkowości. IV szachownicę reprezentował Regedziński – gracz wybitnie pozycyjny o mistrzowskiej masce spokoju i opanowania. Był graczem groźnym i twardym. Łódzki Ośrodek Zdrowia, w którym pracował, ofiarował swojemu mistrzowi uniform podzwrotnikowy na drogę do Argentyny! Zbliżony typem gry do Regedzińskiego był rezerwowy Sulik ze Lwowa.”

Kiedy zespoły europejskie dołynęły do gościnnych brzegów Argentyny, okazało się, że zabraknie na Olimpiadzie nie tylko wspaniałej drużyny **USA**, ale również srebrnych medalistów ze Sztokholmu, zespołu **Węgier**. Z silnych ekip nie przyjechali także **Jugosłowianie**. Ich absencję tłumaczono napiętą politycznie sytuacją międzynarodową. W zespole **Czechosłowacji** (występowała oficjalnie jako „Protektorat Czech i Moraw”) zabrakło Flohra, w ekipie **Holandii** – Euwego, **Szwecji** – Stoltza. Zespół **Niemiec**, który znowu był członkiem FIDE, uzupełniono byłymi reprezentantami **Austrii** (Eliskases i dr Becker). W barwach Francji wystąpił Alechin, który odzyskał tytuł mistrza świata (władał nim aż do 1946 roku). Zespół gospodarzy wystąpił w identycznym składzie jak poprzednio, jedynie Grau „przeskoczył” z trzeciej na pierwszą szachownicę. W niezmienionym składzie wystąpiła także Estonia, z Keresem na czele. Po raz pierwszy w szranki olimpijskie wstąpił genialny Capablanca,

były mistrz świata, który grał na szachownicy lidera debiutującej ekipy Kuby.

VIII Olimpiada cieszyła się ogromnym zainteresowaniem radia i prasy (liczne audycje i artykuły na pierwszych stronach!). Dziennie przez Teatr „Politeama”, miejsce rozgrywek, przewijało się 5000 widzów (tytu wykupiło stałe karty wstępu). 133 zawodników miało rozegrać 1012 partii, ale ostatecznie rozegrano ich „tylko” 928. Jak już wspomniano była to prawdziwie „wojenna” Olimpiada. Gdy dotarła do Argentyny wieść o napaści Niemiec na Polskę, wycofała się z rozgrywek Anglia, która zdołała wcześniej awansować do głównego finału, a zawodnicy krajów będących w stanie wojny – nie grali ze sobą, a wynik ustalano jako 2:2.

Wszystkie zespoły, z wyjątkiem Norwegii i Gwatemali, wystąpiły w pełnych pięcioosobowych składach.

W rozgrywkach zadebiutowało wyjątkowo dużo krajów. Były to Kuba, Chile, Brazylia, Kanada, Urugwaj, Bułgaria, Ekwador, Gwatemala, Peru, Boliwia i Paragwaj. Aż 11 z nich było z Zachodniej Półkuli!

Po raz pierwszy, ze względu na dużą ilość zgłoszonych zespołów musiano zastosować dwustopniowy system rozgrywek. Ekipy podzielono na 4 grupy, z których pierwsze cztery awansowały do finału głównego, którego stawką był puchar Hamiltona – Russella, zaś pozostałe, walczyły o miejsca 17 – 27, w grupie, gdzie głównym trofeum był „puchar Argentyny” („Copa Argentina”) ufundowany przez prezydenta Ortiza.

Autorowi VIII Olimpiady Szachowej udało się dotrzeć do wielu nieznanych faktów i zdjęć. Na 432 stronach czytelnik znajdzie ponadto komplet starannie opisanych partii. Sposób zakupu pełnej wersji VIII Olimpiady Szachowej w Buenos Aires znajdzie czytelnik na stronie szachy.comrel.pl.

Końcowe rezultaty:

Finał A

1.	NIEMCY	36,0
2.	POLSKA	35,5
3.	ESTONIA	33,5
4.	SZWECJA	33,0
5.	ARGENTYNA	32,5
6.	PROTEKTORAT CZECH I MORAW	32,0
7.	ŁOTWA	31,0
8.	HOLANDIA	30,5
9.	PALESTYNA	26,0
10.	FRANCJA	24,5
11.	KUBA	22,5
12.	CHILE	22,0
13.	LITWA	22,0
14.	BRAZYLIA	21,0
15.	DANIA	17,5
16.	ANGLIA	-

Finał B

17.	ISLANDIA	28,0
18.	KANADA	28,0
19.	NORWEGIA	27,0
20.	URUGWAJ	26,0
21.	BUŁGARIA	25,5
22.	EKWADOR	21,0
23.	GWATEMALA	15,5
24.	IRLANDIA	15,5
25.	PERU	14,0
26.	BOLIWIA	10,0
27.	PARAGWAJ	9,5

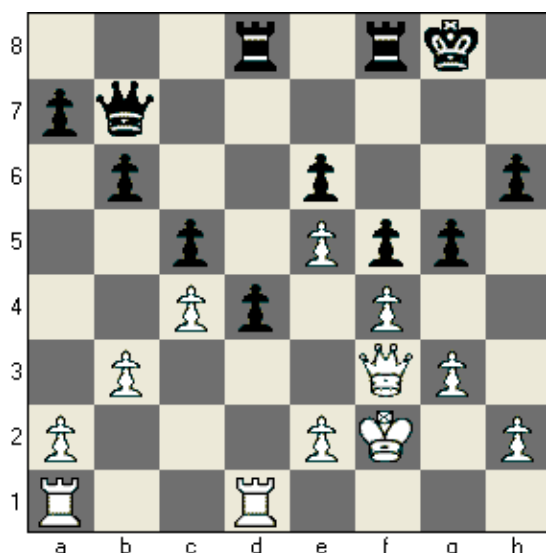
Poniżej przedstawiamy kilka partii rozegranych w finale A:

322.Obrona holenderska [A92]

VIII Olimpiada Szachowa, Buenos Aires 1939

Trompowsky (Brazylia) – Tartakower (Polska)

1.d4 e6 2.Sf3 f5 3.g3 Sf6 4.Gg2 Ge7 5.0–0 0–0 6.c4 Se4 7.Hc2 Gf6 8.Sc3 d5 9.Wd1 Sc6 10.Ge3 Se7 11.Se5 b6 12.f3 Sc3 13.Hc3 Ga6 14.b3 Ge5 15.de5 c5 16.Gg5 d4 17.Hc2 h6 18.Ge7 He7 19.f4 Gb7 20.Hd3 Wad8 21.Kf2 g5 22.Gb7 Hb7 23.Hf3

23...He4 24.Wd3 gf4 25.gf4 Kh7 26.Wg1 Wg8 27.Wg3 Wd7 28.a4 Wdg7 29.Wg7 Wg7 30.h3 a5 31.Kf1 Wg6 32.Kf2 Kg7 33.Wd1 Kf7 34.We1 Wg8 35.Wd1 Ke7 36.We1 Kf8 37.Wd1 Wg6 38.We1 Kg8 39.Wd1 Wg7 40.We1 Kh7 41.Wd1 Wg8 42.Wd3 Wd8 43.Kf1 Kg6 44.Kf2 Wg8 45.Wd1 Kf7 46.We1 Ke7 47.Wd1 Wg7 48.We1 Kf7 49.Wd1 Kg8 50.We1 Kh8 51.Wd1 Kh7 52.We1 Wd7 53.Wd1 He3 54.He3 de3 55.Ke1 i remis. W eliminacjach Tartakower wygrał z Trompowsky'm bez wysiłku!

323.Obrona Nimzowitscha [E33]

VIII Olimpiada Szachowa, Buenos Aires 1939

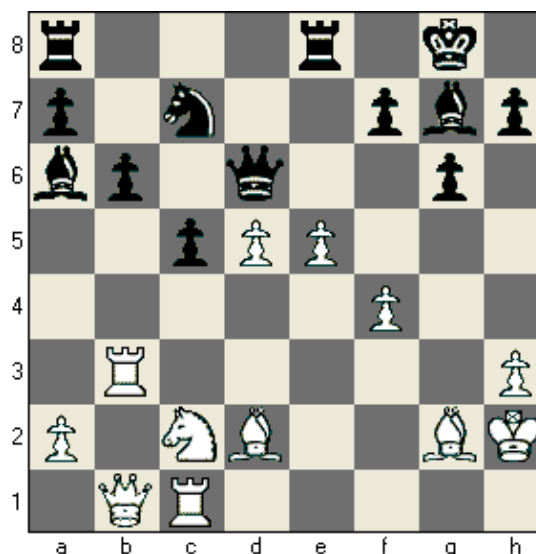
Enevoldsen (Dania) – Alechin (Francja)

1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sc3 Gb4 4.Hc2 Sc6 5.Sf3 d6 6.Gd2 e5 7.d5 Gc3 8.Gc3 Se7 9.Sh4 Hd7 10.g3 Hg4 11.Hb3 Sg6 12.f3 Hd7 13.Sg2 0-0 14.e4 Hd8 15.Se3 Sd7 16.Hc2 a5 17.Gg2 Sc5 18.0-0 Gd7 19.b3 b5 20.Wae1 b4 21.Gd2 Hb8 22.Wb1 a4 23.h4 Se7 24.g4 ab3 25.ab3 Wa3 26.h5 Hb6 27.Kh2 Wfa8 28.Wb2 c6 29.f4 ef4 30.Wf4 Wa1 31.dc6 Sc6 32.Sd5 Hd8 33.Ge3 Hh4 34.Gh3 Se5 35.Gc5 dc5 36.Hf2 Wh1 37.Kh1 Hh3 i białe poddały się.

324.Obrona Grünfelda [D70] VIII Olimpiada Szachowa, Buenos Aires 1939

Frydman P. (Polska) – Letelier (Chile)

1.d4 Sf6 2.c4 g6 3.g3 d5 4.cd5 Hd5 5.Sf3 Gg7 6.Gg2 0-0 7.0-0 Wd8 8.Sc3 Ha5 9.e4 c5 10.d5 Sg4 11.Gg5 We8 12.Sd2 Sa6 13.h3 Se5 14.Ge3 Sd3 15.Wb1 Sb2 16.Wb2 Hc3 17.Wb3 Ha5 18.Hb1 Hc7 19.Sc4 Gd4 20.Gf4 Hd8 21.Sa3 e5 22.Gd2 b6 23.Kh2 Sc7 24.f4 Ga6 25.Wc1 Hd6 26.Sc2 ef4 27.gf4 Gg7 28.e5

28...Ge5 29.fe5 He5 30.Kh1 Gb7 31.We1 Hh5 32.Wbe3 We3 33.Se3 Wd8 34.Hd1 Hh4 35.Gc3 We8 36.Hf3 Gd5 37.Sd5 We1 38.Ge1 He1 i białe poddały się. Pierwsza porażka Frydmana w finale!

325.Obrona holenderska [A90]

VIII Olimpiada Szachowa, Buenos Aires 1939

Bolbochan (Argentyna) – Engels (Niemcy)

1.d4 f5 2.Sf3 d5 3.c4 e6 4.g3 Sf6 5.Gg2 c6 6.0-0 Sbd7 7.Hc2 Gd6 8.cd5 cd5 9.Gf4 Gf4 10.gf4 0-0 11.Sbd2 Kh8 12.Wac1 Wg8 13.Hc7 He7 14.Wc3 Se8 15.Ha5 b6 16.Ha4 h6 17.Hc6 Wb8 18.We3 Sdf6 19.Se5 g5 20.fg5 hg5 21.Wh3 Kg7 22.Hc3 g4 23.Sc6 Hc7 24.We3 Wh8 25.f4 Wb7 26.Se5 Hd8 27.h3 Wc7 28.Hd3 Sd6 29.hg4 Sg4 30.Wg3 Se4 31.Se4 de4 32.He3 Hh4 33.Sg4 fg4 34.Kf2 Wf7 35.Wh1 Hg5 36.Wh8 Kh8 37.Ge4 Wf4

Fot. Trwa partia Czerniak (po lewej) – Capablanca

38.Kg1 Hf6 39.d5 Gb7 40.Gg2 Gd5 41.Gd5 ed5
42.Hc1 Wc4 43.Hd2 Kg7 44.Hd5 Wd4 45.Hb3 Kh6
46.We3 Kg5 47.We6 Hf4 48.He3 He3 49.We3 Wd2
50.Wa3 We2 51.b4 We7 52.b5 Kh4 53.Kg2 We2
54.Kg1 Wb2 55.Wa7 Wb5 56.Wa3 Wb2 57.Kf1 b5
58.Kg1 b4 59.Wa8 Kg3 60.Kf1 Wb1 61.Ke2 Kg2
62.Kd2 g3 63.Kc2 Wf1 i białe poddały się.

23.Hf2 He5 24.He3 Hf5 i białe poddały się. Partia rozegrana w finale B.

326.Obrona dwóch skoczków [C58] VIII Olimpiada Szachowa, Buenos Aires 1939

**Salazar C. (Gwatemala)
– Karastoićzew (Bułgaria)**

1.e4 e5 2.Sf3 Sc6 3.Gc4 Sf6 4.Sg5 d5 5.ed5
Sa5 6.Gb5 c6 7.dc6 bc6 8.Ga4 h6 9.Sf3 e4 10.He2
Ge7 11.Se5 Hd4 12.Gc6 Kf8 13.Ga8 He5 14.f4 Hf4
15.g3 Hb8 16.Ge4 Se4 17.He4 Gb7 18.Hf5 Gh1
19.Ha5 h5 20.Sc3 h4 21.Hf5 hg3 22.hg3 Hg3

Fot: Statek „Piriapolis” zaraz uda się w rejs do Buenos Aires. W środku stoi prezydent FIDE (1924 – 1949) Aleksander Rueb (© Tidskrift För Schack, numer 9 – 12/1939 r.)

Prasa z dawnych lat

Fot. San Sebastian w czasie turnieju

© Tidskrift För Schack, numer 2 – 3/1911 rok

Tym razem parę słów poświęcimy pięknemu turniejowi, jaki odbył się w **San Sebastian** w dniach **19 lutego – 17 marca 1911 roku**. Triumfował **Capablanca** (Kuba) przed **Rubinsteinem** (Polska), **Vidmarem** (Jugosławia) i **Marshalllem** (USA). Każdy zawodnik otrzymał personalne zaproszenie do nadmorskiej miejscowości w Hiszpanii. Aby je otrzymać musiał być triumfATOREM lub zająć drugie miejsce przynajmniej w dwóch prestiżowych turniejach. Ze względu na kryterium udziału – **turniej w San Sebastian został uznany za jeden z najsilniejszych w historii szachów**. Zabrakło w nim tylko mistrza świata Emanuela Laskera.

Zauważmy jeszcze, że jedynej porażki doznał Capablanca w partii z Rubinsteinem!

327.Obrona Tarrascha [D33]

San Sebastian 1911

Rubinstein (Polska) – Capablanca (Kuba)

1.d4 d5 2.Sf3 c5 3.c4 e6 4.cd5 ed5 5.Sc3 Sc6 6.g3 Ge6 7.Gg2 Ge7 8.0-0 Wc8 9.dc5 Gc5 10.Sg5 Sf6 11.Se6 fe6 12.Gh3 He7 13.Gg5 0-0 14.Gf6 Hf6 15.Sd5 Hh6 16.Kg2 Wcd8 17.Hc1 ed5 18.Hc5 Hd2 19.Hb5 Sd4 20.Hd3 Hd3 21.ed3 Wfe8 22.Gg4 Wd6 23.Wfe1 We1 24.We1 Wb6 25.We5 Wb2 26.Wd5 Sc6 27.Ge6 Kf8 28.Wf5 Ke8 29.Gf7 Kd7 30.Gc4 a6 31.Wf7 Kd6 32.Wg7 b5 33.Gg8 a5 34.Wh7 a4 35.h4 b4 36.Wh6 Kc5 37.Wh5 Kb6 38.Gd5 b3 39.ab3 a3 40.Gc6 Wb3 41.Gd5 a2 42.Wh6 i czarne poddały się. **Jedyna porażka Capablanki!**

Mästareturneringen i San Sebastian.

	Bernstein	Burn	Capablanca	Duras	Janowski	Leonhardt	Maroczy	Marshall	Niemzowitsch	Rubinstein	Schlechter	Spielmann	Tarrasch	Teichmann	Vidmar	Summa
Bernstein	—	0	0	1	1/2	0	1	1/2	1/2	1/2	1	1	0	1	0	7
Burn	1	—	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	0	5
Capablanca	1	1	—	1/2	1	1	1/2	1/2	1	0	1/2	1	1/2	1/2	1/2	9 1/2
Duras	0	1	1/2	—	0	1/2	1/2	1	1/2	0	0	0	1	0	0	5
Janowski	1/2	1	0	1	—	1	0	0	1/2	0	0	1/2	1/2	1	0	6
Leonhardt	1	1/2	0	1/2	0	—	1	0	0	0	1/2	0	1/2	0	0	4
Maroczy	0	1/2	1/2	1/2	1	0	—	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	6
Marshall	1/2	1/2	1/2	0	1	1	1/2	—	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	8 1/2
Niemzowitsch	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1	1/2	1/2	—	1/2	1/2	1	0	1	1/2	7 1/2
Rubinstein	1/2	1/2	1	1	1	1	1/2	1/2	1/2	—	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	9
Schlechter	0	1/2	1/2	1	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	—	1/2	1/2	1/2	1/2	7 1/2
Spielmann	0	1/2	0	1	1/2	1	1	1/2	0	1/2	1/2	—	1/2	1/2	1/2	7
Tarrasch	1	1	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	—	0	1/2	7 1/2
Teichmann	0	1/2	1/2	1	0	1	1/2	0	0	1/2	1/2	1/2	1	—	1/2	6 1/2
Vidmar	1	1	1/2	1	1	1	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	—	9

Fot. Tabela turniejowa

Tidskrift För Schack, numer 2 – 3/1911 rok

328.Gambit hetmański [D55]

San Sebastian 1911

Marshall (USA) – Vidmar (Jugosławia)

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Sc3 Sf6 4.Gg5 Ge7 5.e3
 0–0 6.Sf3 Se4 7.Ge7 He7 8.cd5 Sc3 9.bc3 ed5
 10.Hb3 Wd8 11.c4 c6 12.Gd3 Ge6 13.c5 b6
 14.Wc1 Hc7 15.0–0 bc5 16.Wc5 Sd7 17.Wc3 Sf8
 18.Wfc1 Wd6 19.Se5 Gd7 20.Hc2 Wh6 21.h3 Wc8
 22.Wc5 Se6 23.Sd7 Hd7 24.Wc6 Wf8 25.Gf5 Wf6
 26.Gh7 Kh8 27.Gf5 g6 28.Ge6 fe6 29.Wc7 Hd6
 30.f4 i czarne poddały się. Jedyna porażka
 Vidmara!

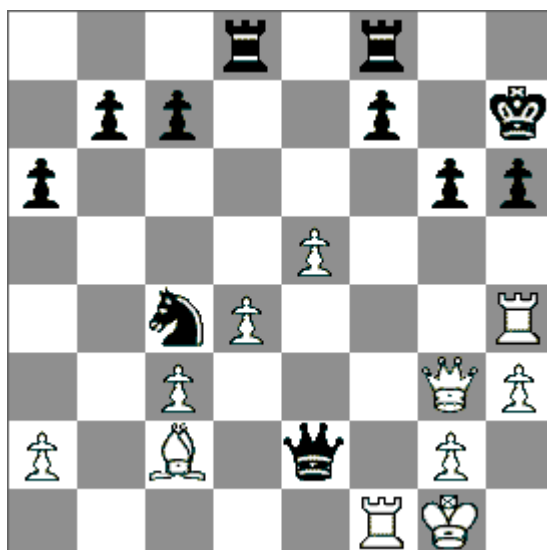
Praktyka szachowa

329.Pozycja z partii

XLI Olimpiada Szachowa Tromsø 2014

GM Agdestein S. (Norwegia 1) 2630

– IM Al Qudaimi (Jemen) 2396

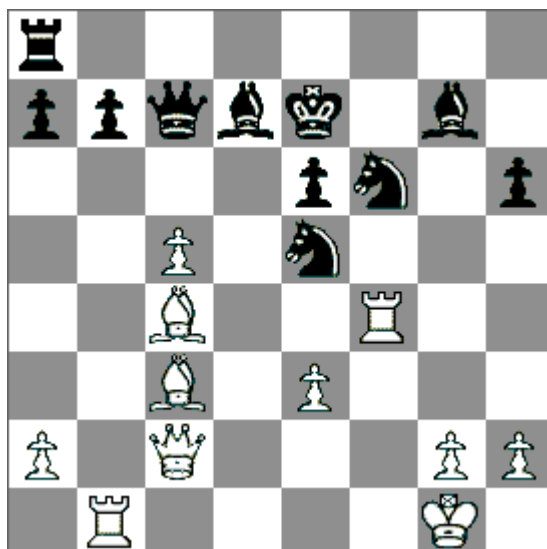
Białe mają posunięcie. Dokończ ich atak.

330.Pozycja z partii

XLI Olimpiada Szachowa Tromsø 2014

GM Mojsiejenko (Ukraina) 2707

– IM Tari (Norwegia 2) 2440

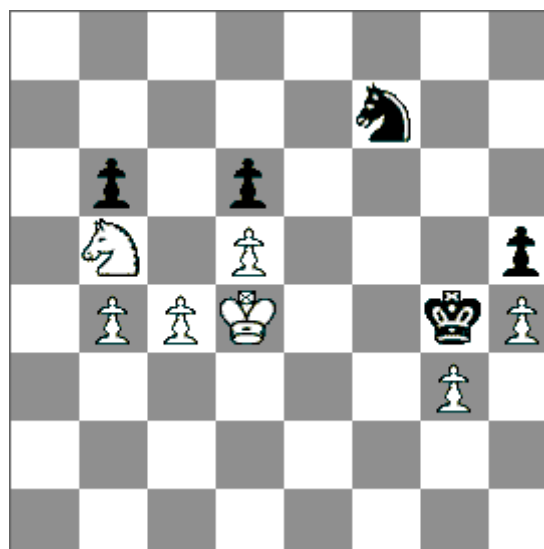
Posunięcie białych. Poprowadź atak.

331.Pozycja z partii

XLI Olimpiada Szachowa Tromsø 2014

GM Markus (Serbia) 2602

– GM Hraček (Czechy) 2634

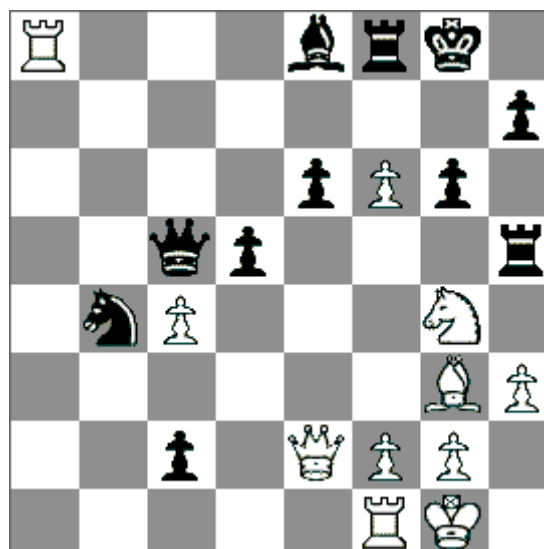
Białe zaczynają i wygrywają

332.Pozycja z partii

XLI Olimpiada Szachowa Tromsø 2014

GM Dżumajew (Uzbekistan) 2510

– GM Fridman (Niemcy) 2639

Posunięcie białych. Dokończ atak.

Katastrofy szachowe

333. Debiut Barczy [A07]

IX Olimpiada Szachowa, Dubrownik 1950

IM Castaldi (Włochy) – GM Reshevsky (USA)

1.Sf3 d5 2.g3 Sf6 3.Gg2 g6 4.0–0 Gg7 5.c4 d4 6.e3 c5 7.ed4 cd4 8.d3 Sc6 9.Ha4 0–0 10.b4 Sd7 11.Sbd2 a5 12.Ga3?? ab4! 13.Ha8 Sb6 i białe poddały się.

334. Obrona Grünfelda [D80]

IX Olimpiada Szachowa, Dubrownik 1950

Pinzon Solis (Peru) – Opsahl (Norwegia)

1.d4 Sf6 2.c4 g6 3.Sc3 d5 4.Gg5 dc4 5.e4 Gg7 6.Gc4 0–0 7.Sge2 c6 8.0–0 Ha5 9.e5 Sd5 10.Gd5 cd5 11.Ge7 We8 12.b4 Hc7 13.Gd6 Hc4 14.Wc1 Ge6 15.Sf4 Sa6 16.b5 i czarne poddały się.

335. Obrona francuska [C08]

IX Olimpiada Szachowa, Dubrownik 1950

Lambert (Austria) – Donner (Holandia)

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Sd2 a6 4.Sgf3 c5 5.ed5 ed5 6.c4 dc4 7.Sc4 b5 8.Sce5 Gb7 9.a4 c4 10.ab5 ab5 11.Wa8 Ga8 12.Gc4 Gb4 13.Kf1 bc4 14.Ha4 Kf8 15.Hb4 Se7 16.Hb8 i czarne poddały się.

336. Obrona sycylijska [B71]

IX Olimpiada Szachowa, Dubrownik 1950

Pedersen E. (Dania) – Zografakis (Grecja)

1.e4 c5 2.Sf3 d6 3.d4 cd4 4.Sd4 Sf6 5.Sc3 g6 6.f4 Gg7 7.e5 de5 8.fe5 Sg4 9.Gb5

9...Kf8 10.Se6! i czarne poddały się.

337. Partia hiszpańska [C64]

X Olimpiada Szachowa, Helsinki 1952

GM Smysłow (ZSRR) – GM Barcza (Węgry)

1.e4 e5 2.Sf3 Sc6 3.Gb5 Gc5 4.c3 Sf6 5.d4 ed4 6.e5 Sd5 7.0–0 0–0 8.cd4 Gb6 9.Gc4 Sce7 10.Gg5 He8 11.Hb3 c6 12.Sbd2 h6 13.Ge7 Se7 14.Se4 d5 15.ed6 Sf5 16.Wfe1 Hd8 17.Se5 Sd6 18.Sd6 Hd6 19.Gf7 Wf7 20.Hf7 Kh7 21.Sc4 i czarne poddały się.

338. Gambit hetmański [D51]

X Olimpiada Szachowa, Helsinki 1952

Enevoldsen H. (Dania) – Ortega R. (Kuba)

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Sc3 Sf6 4.Gg5 c6 5.e3 Sbd7 6.Wc1 Ha5 7.a3 Se4 8.Gf4 Sc3 9.Wc3 Ga3 10.Gd3 Gb2 i białe poddały się.

Galeria unikalnych zdjęć

Dzisiaj parę słów o mistrzostwach USA w kategorii kobiet, jakie rozegrano w dniach 23 sierpnia – 6 września 1955 roku w Nowym Jorku, w klubach szachowych Marshalla i Manhattan Chess Club. Gwiazdami rozgrywek były mistrzynie międzynarodowe Gisela Gresser i Mona Karff, uczestniczki mistrzostw świata kobiet (Moskwa 1949 – 1950). Mistrzynie międzynarodowe, Mary Bain (mistrzyni USA) i Sonja Graf-Stevenson w ostatniej chwili zrezygnowały z udziału. W turnieju triumfowały Gisela Gresser z Nowego Jorku i Nancy Roos z Los Angeles.

Na dalszych stronach Kuriera Szachowego znajdziemy partie z tego turnieju.

W artykule zamieszczamy sylwetki czołowych szachistek USA w latach 50. ubiegłego wieku

Wszystkie zdjęcia: Chess Review, nr 8/1955

Fot. Gisela Gresser

Fot. Mary Bain

Fot. Mona Karff

Fot. Gregor Piatigorsky. Kibicuje Reuben Fine

Fot. Sonja Graf-Stevenson

Fot. Od lewej Nancy Roos i Gisela Gresser

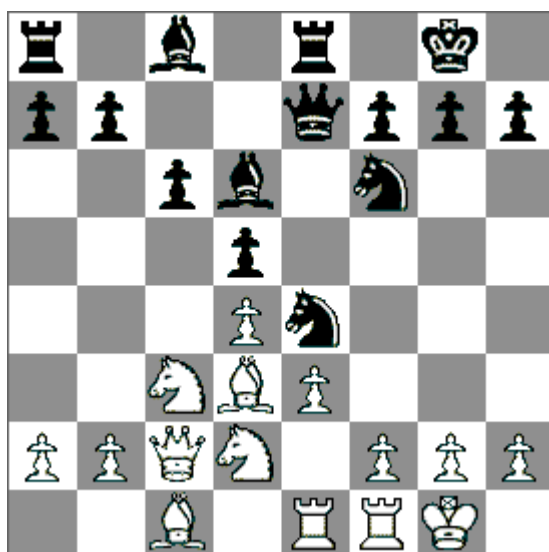
Panie grają w szachy

Zamieszczamy, jako pierwsi **nieznane partie kobiet** rozegrane w turniejach w latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku! Partii nie publikowano, bowiem panie grały wówczas dość słabo i „podstawki” były na porządku dziennym!

339.Gambit hetmański [D45] Mistrzostwa USA Kobiet 1955

WIM Karff (USA) – Piatigorsky (USA)

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Sc3 c6 4.e3 Sd7 5.cd5 ed5
6.Sf3 Sgf6 7.Gd3 Gd6 8.Hc2 0–0 9.Gd2 We8 10.0–
0 He7 11.Wae1 Se4 12.Gc1 Sdf6 13.Sd2

13...Gh2 14.Kh2 Sg4 15.Kg1 Sd2 16.Gh7
Kh8 17.Gf5 Sf1 18.Kf1 Hh4 19.Gc8 Wac8 20.Hf5
Sh6 21.Hf3 We6 22.g3 Hh3 23.Ke2 Hg4 24.Hg4 Sg4
25.f3 Sf6 26.Kd3 g6 27.Se2 Kg7 28.Sf4 We7 29.b3
Wh8 30.Ga3 Wd7 31.e4 de4 32.fe4 Wh2 33.Se2
g5 34.Gc1 Kg6 35.Wf1 Se4 36.a3 We2 37.Wg1
Wh2 38.Ke4 We2 39.Kd3 Wf2 40.a4 b6 i białe
podały się.

340.Obrona Nimzowitscha [E43] Zagrzeb 1955

Radienković (Jugosławia) – Timofiejewa (Jugosławia)

1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sf3 b6 4.Sc3 Gb7 5.e3
Gb4 6.Gd2 0–0 7.Gd3 d5 8.0–0 c5 9.cd5 ed5
10.Wc1 Gc3 11.Gc3 c4 12.Gb1 b5 13.Se5 Sbd7
14.Gb4 We8 15.f4 a5 16.Ge1 Sf8 17.Hf3 Hd6
18.Gh4 Sg6 19.Gg5 Se4 20.Sg6 hg6 21.Wc2 Gc8
22.g4 Sg5 23.fg5 He6 24.Wcf2 Wa7 25.h3 He3
26.Hd5 Wd7 27.Hb5 Gb7 28.Kh2 Hd4 29.Ha5 Hd6
30.Wf4 We3 31.a3 Hc6 32.W4f2 He6 33.Hc5 We5
34.Hb4 We2 35.Kg1 He3 36.Hc3 Wd3 i białe
podały się.

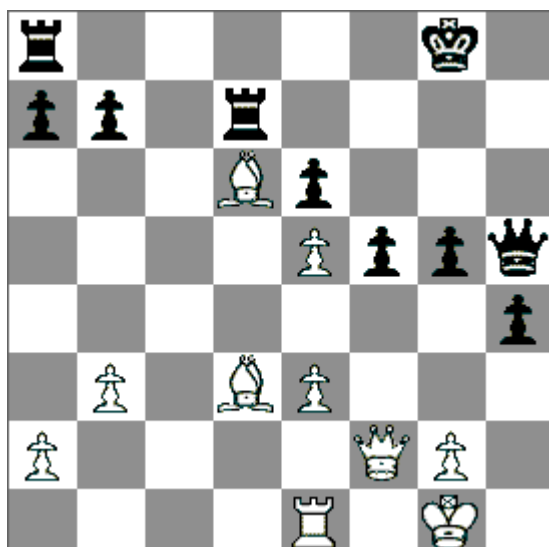
341.Obrona holenderska [A84] Mistrzostwa USA Kobiet 1955

Vines (USA) – Piatigorsky (USA)

1.d4 d5 2.Sf3 c6 3.e3 e6 4.Gd3 f5 5.c4 Gd6
6.Sc3 Sh6 7.0–0 Sd7 8.b3 0–0 9.Gb2 Sf6 10.Se5
Gd7 11.Hc2 Sfg4 12.Sd1 Ge5 13.de5 Sh2 14.Kh2
Hh4 15.Kg1 Sg4 16.We1 Ge8 17.Kf1 Gh5 18.Ke2
Sf2 19.Kd2 Sd1 20.Wad1 Gd1 21.Kd1 Wfd8 22.Ke2
Wd7 23.Ga3 Hg4 24.Kf1 h5 25.Gd6 h4 26.Kg1 g5
27.Hf2 Hh5 28.cd5 cd5

(patrz diagram poniżej)

29.Gf5 ef5 30.Hf5 Wf7 31.He6 Kg7 32.Hd5
g4 33.Hd4 Kh6 34.e6 Wf5 35.Gf4 Kg6 36.Hd7 Hh7
37.e7 Hf7 38.Hd8 He8 39.Wd1 Wc5?? 40.Hd6 Kf7
41.Hc5 Wc8 42.Hf5 Kg8 43.He6 Kh7 44.Hh6 Kg8
45.Ge5 i czarne podały się.

**342.Obrona holenderska [A98]
Sirmione (Włochy) 1955**

**WIM Reischer (Austria) – WIM Lazarević
(Jugosławia)**

1.d4 f5 2.g3 Sf6 3.Gg2 e6 4.Sf3 d6 5.0–0
Ge7 6.c4 0–0 7.Sc3 He8 8.Hc2 Sbd7 9.Sb5 Gd8
10.Wb1 Se4 11.Sd2 Sd2 12.Gd2 a6 13.Sc3 e5
14.de5 de5 15.e3 c6 16.b4 e4 17.f3 ef3 18.Gf3 Se5
19.Ge2 Ge6 20.Sa4 Hf7 21.Sb2 Hg6 22.Gc3 Hh6
23.Gd4 Gc7 24.Hc3 Sg4 25.Gg4 fg4 26.Ge5 Ge5
27.He5 Wf3 28.Wf3 gf3 29.Hf4 Hg6 30.Wd1 Wf8
31.Hh4 Hc2 i białe poddały się.

*Powtarzamy raz jeszcze przebieg partii
opublikowanej w numerze 8 Kuriera Szachowego,
ponieważ, błędnie podano tam nazwiska
grających pań.*

**291.Gambit hetmański [D46]
Mistrzostwa USA 1955**

Selensky (USA) – Vines (USA)

1.Sf3 Sf6 2.d4 d5 3.c4 e6 4.e3 c6 5.Gd3
Sbd7 6.Sc3 Ge7 7.0–0 0–0 8.He2 dc4 9.Gc4 Sd5
10.e4 Sc3 11.bc3 Hc7 12.e5 c5 13.Gg5 Sb6 14.Ge7
He7 15.Gd3 cd4 16.He4 g6 17.cd4 Sd5 18.Wac1
Gd7 19.h4 Gc6 20.Hg4 Wad8 21.h5 f5 22.ef6 Sf6
23.Hg5 Gf3 24.gf3 Wd5 25.He3 Sh5 26.Wfe1 Sf4

27.Wed1 Wh5 28.Wc5 Hh4 29.Wh5 Hh5 30.He5
Hh3 31.Hg5 Hf3 i białe poddały się.

**343.Debiet Sokolskiego [A00]
Mistrzostwa USA Kobiet 1955**

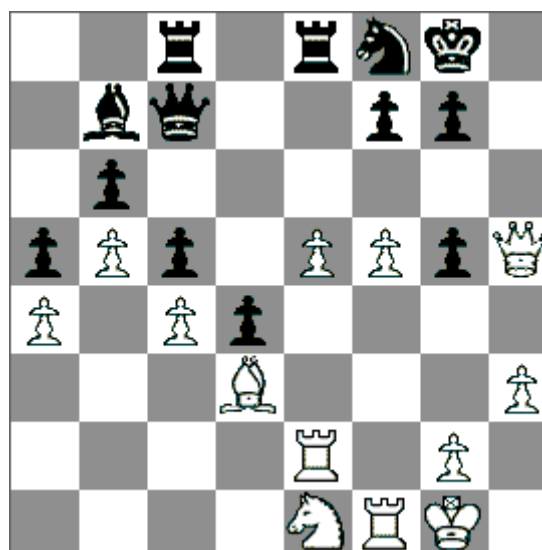
Roos (USA) – WIM Karff (USA)

1.b4 e6 2.Gb2 d5 3.e3 Sf6 4.a3 c5 5.bc5
Gc5 6.c4 d4 7.Hb3 0–0 8.Sf3 Sc6 9.ed4 Sd4 10.Sd4
Gd4 11.Gd4 Hd4 12.Hc3 Hd6 13.d3 b6 14.Ge2 Gb7
15.0–0 Hf4 16.Hd2 Hf5 17.He3 Wfd8 18.Sd2 Wac8
19.h3 Wc7 20.a4 Wcd7 21.Wa3 Sh5 22.f4 Wd4
23.g4 Hg6 24.Kh2 Sf6 25.f5 ef5 26.Wf5 Sg4 27.hg4
Hd6 28.He5 Ha3 29.c5 Ha4 30.cb6 ab6 31.Hc7 Hc6
32.Hf7 Kh8 33.Hf8 i czarne poddały się.

**344.Debiet Sokolskiego [A00]
Mistrzostwa USA Kobiet 1955**

Roos (USA) – WIM Gresser (USA)

1.b4 e6 2.Gb2 Sf6 3.a3 d5 4.e3 a5 5.b5 c5
6.c4 Sbd7 7.cd5 ed5 8.a4 Ge7 9.Sf3 0–0 10.Ge2
Sb6 11.0–0 Gf5 12.d3 Wc8 13.Sbd2 Sfd7 14.Wc1
Gf6 15.Ga3 We8 16.h3 Sa8 17.Hb3 d4 18.e4 Ge6
19.Sc4 Sab6 20.Hd1 Sc4 21.dc4 Hc7 22.Gd3 b6
23.Wc2 Sf8 24.Gc1 h6 25.Se1 Wcd8 26.f4 Gc8
27.Hh5 Gb7 28.e5 Ge7 29.We2 Wc8 30.f5 Gg5
31.Gg5 hg5

32.f6 gf6 33.Wf6 Se6 34.Hh7 Kf8 35.Wef2 Sd8
36.Hh6 Ke7 37.Hg5 Kf8 38.Wg6 He5 39.Wg8 i mat.

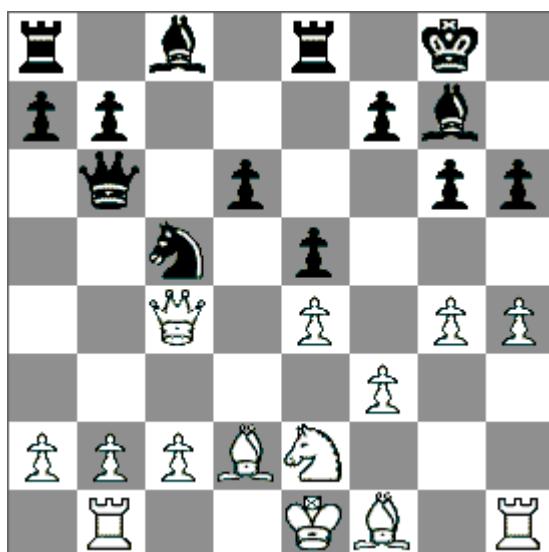
Polacy i Polki grają w szachy...

Publikujemy, zapewne również jako pierwsi, nieznane partie szachistów oraz szachistek polskich rozegrane w turniejach w latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku!

345.Obrona Pirca [B07] Lyon 1955

Witkowski (Polska) – IM Fuderer (Jugosławia)

1.e4 d6 2.d4 Sf6 3.Sc3 g6 4.f3 c6 5.Gg5 Hb6
6.Wb1 Gg7 7.Hd2 0–0 8.Sge2 We8 9.g4 Sbd7
10.h4 e5 11.d5 cd5 12.Sd5 Sd5 13.Hd5 h6 14.Gd2
Sc5 15.Hc4

15...d5 16.ed5 e4 17.Gg2 Gd7 18.Hb4 ef3
19.Gf3 Gb5 20.a4 Ge2 21.Ge2 Hd6 22.Kd1 Hd5
23.Wf1 Wad8 24.Gc4 Hg2 25.Wf7 Hg4 26.Wf3 Kh8
i białe poddały się.

346.Partia hiszpańska [C82] Mistrzostwa Warszawy 1955

Grąbczewski – Michalak

1.e4 e5 2.Sf3 Sc6 3.Gb5 a6 4.Ga4 Sf6 5.0–0
Se4 6.d4 b5 7.Gb3 d5 8.de5 Ge6 9.c3 Gc5
10.Sbd2 0–0 11.Gc2 f5 12.Sb3 Gb6 13.Sbd4 Sd4
14.Sd4 Gd4 15.cd4 f4 16.f3 Sg3 17.hg3 fg3 18.Hd3
Gf5 19.Hf5 Wf5 20.Gf5 Hh4 21.Gh3 Hd4 22.Kh1
He5 23.Gd2 Wf8 24.Gb4 Wf6 25.Wac1 Wh6
26.Wc2 Hd4 27.a3 Hd3 28.Wfc1 d4 29.Wd2 He3
30.Wcd1 Wh5 31.Ga5 Wc5 32.f4 Hf4 33.Gb4 Wh5
34.Kg1 c5 35.Ga5 He3 36.Kf1 We5 37.Gc7 Hf4
38.Kg1 Hd2 i białe poddały się.

347.Partia hiszpańska [C86] Mistrzostwa Warszawy 1955

Święicki – Michalak

1.e4 e5 2.Sf3 Sc6 3.Gb5 a6 4.Ga4 Sf6 5.He2
b5 6.Gb3 Ge7 7.a4 b4 8.0–0 0–0 9.a5 d5 10.ed5 e4
11.dc6 Gg4 12.d3 ef3 13.gf3 Gh3 14.We1 We8
15.Sd2 Gd6 16.Se4 Se4 17.fe4 Hh4 18.f4 Gg4
19.Hf2 Hh5 20.Ge3 Ge7 21.Hd2 Gf3 22.Gf2 Wad8
23.Gd5 Hg4 24.Gg3 h5 25.We3 h4 26.Wf3 Hf3
27.Gf2 h3 28.Ge3 Wd5 29.ed5 Gh4 30.Wf1 Hg4 i
białe poddały się.

Z kart historii

Mistrzostwa Świata Kobiet 1949 – 1950

Fakty nieznane...

Odcinek 8 (K. Puszczewicz)

Padło ważne rozstrzygnięcie. Chaude de Silans przegrała z Bykową i utraciła pozycję liderki. Mona Karff trzeci raz z rzędu zaznała goryczy porażki. Polka Hermanowa nadal nie „istniała” i miała serię czterech kolejnych przegranych. Biełowa z kolei triumfowała po raz trzeci z rzędu i dzieliła pierwszą lokatę. Wszystkie Rosjanki wygrały swoje partie.

Runda 7 – 2 stycznia 1950 r.

Wyniki VII rundy:

Gresser	0,0 : 1,0	Mora
Bykowa	1,0 : 0,0	Chaude de Silans
Keller	1,0 : 0,0	Hermanowa
Heemskerck	1,0 : 0,0	Benini
Larsen	0,0 : 1,0	Hruškova-Belska
Langos	0,0 : 1,0	Rubcowa
Karff	0,0 : 1,0	Rudenko
Biełowa	1,0 : 0,0	Tranmer

Tabela w końcu miała „normalny” wygląd. Na czele trzy Rosjanki. Młodziutka Keller świetnie

zniosła trudy turnieju i po pokonaniu Hermanowej wyszła na +1. Nie było już zawodniczki bez przegranej partii.

Stan po VII rundzie:

1 – 3	Biełowa, Rudenko i Rubcowa	5,0
4 – 5	Chaude de Silans i Heemskerck	4,5
6 – 7	Gresser i Keller	4,0
8 – 9	Bykowa i Mora	3,5
10 – 13	Benini, Langos, Tranmer, Hruškova-Belska	3,0
14	Karff	2,5
15	Hermanowa	1,5
16	Larsen	1,0

Autorem sprawozdania z siódmej rundy jest zasłużony mistrz Walery Panow. *(Tłumaczenie z rosyjskiego K. Puszczewicz)*

„**Wszystkiego najlepszego w Nowym Roku!**”. W takim nastroju każda uczestniczka mistrzostw świata przystępowała do gry w siódmej rundzie – pierwszej już w 1950 roku. Chociaż element szczęścia pełnił pewną rolę w tej rundzie, ale głębsza analiza wykazała, że każdy decydujący błąd był efektem prowadzenia walki w bardzo złożonej pozycji lub umiejętnie zastawionej pułapki.

Największym zainteresowaniem cieszyła się partia **Bykowa – Chaude de Silans**. W odpowiedzi na obronę sycylijską, grająca białymi Bykowa, wybrała swój ulubiony wariant zamknięty, który pod „maską” skromnej i ostrożnej gry, krył nie

mało „jadu”. Chalde de Silans rozegrała debiut według najpopularniejszego schematu. Grała jednak zbyt pośpiesznie i „automatycznie”, czego skutkiem było niedostrzeżenie już w siódmym posunięciu straty piona. Stare powiedzenie – zanim zrobisz ruch, pomyśl – jeszcze raz świeciło swoją mądrość. Chociaż mistrzyni Francji w dalszej fazie gry zrobiła wszystko, co było możliwe, aby zaostriżyć grę, Bykowa metodycznie upraszczała pozycję tworząc kolejne słabości w obozie czarnych. W efekcie Bykowa odłożyła partię w końcówce z dwoma pionami przewagi. **W dogrywce Rosjanka osiągnęła zwycięstwo.**

Ostro przebiegała partia mistrzyni ZSRR **Rubcowej** z mistrzynią Węgier **Langos**. Rubcowa, która zaimponowała w tym turnieju znakomitą znajomością teorii, grając czarnymi, już w debiucie osiągnęła lepszą pozycję. Niestety, w trzynastym ruchu postanowiła wymienić gońca za skoczka, aby osłabić strukturę białych pionów na skrzydle królewskim. Szybko okazało się, że wymiana była błędem. Gdyby Langos zamiast 17.Kh1 zagrała 17.Hd3 z groźbą Gf6 i Se7, to czarny król dostałby się pod groźny atak. Rubcowa świetnie wykorzystwała mało zdecydowaną grę węgierskiej szachistki i, wróciwszy hetmanem na skrzydło królewskie, ograniczyła pole działania białych figur. Natomiast czarna wieża groziła matowym atakiem. Finał partii, w której obie szachistki pokazały mistrzowski poziom i znajdowały „jedyne” posunięcia, pozostawił po sobie ogromne wrażenie. Mistrzyni ZSRR wykazała ogromną wolę zwycięstwa. uchyliła się od wiecznego szacha, przeprowadziła swojego króla w bezpieczne miejsce i stworzyła przeciwniczkę duże groźby. Kiedy okazało się, że Langos traci gońca, **węgierska szachistka przekroczyła czas.**

Spotkanie **Karff – Rudenko** przebiegało w solidnym i pozycyjnym stylu. Debiut nie dał przewagi żadnej ze stron. W 28. ruchu białe rzuciły się do „bezpodstawnego” ataku na skrzydle królewskim i ich figur szybko zostały bardzo nieprzyjemnie związane. Rudenko doskonale wykorzystwała powstałą sytuację i stopniowo

wprowadzała do boju kolejne „rezerwy”. Amerykańska szachistka nie chciała pogodzić się ze stratą piona i wykonała nieprzemyślany ruch, który doprowadził do straty wieży. Uczciwie należy zaznaczyć, że nawet lepsza obrona ze strony Karff już by jej nie uratowała przed porażką.

Tranmer dobrze broniła się czarnymi w obronie czeskiej **w partii z Bielową** i zdołała po 21. posunięciach uprościć pozycję i wyrównać szanse. Gdyby zamiast osłabiającego strukturę pionów ruchu 22.g5 angielska szachistka zagrała 22.Hd3, to z wysokim prawdopodobieństwem partia zakończyłaby się remisem. Rosjanka dokładnie oceniła pozycję. w wyniku nieoczekiwanej wymiany, chociaż na szachownicy pozostały różnopolowe gońce, białe otrzymały groźny atak. Aby odparować wszystkie groźby Tranmer musiała oddać piona. Partia została odłożona, ale **Tranmer poddała się rezygnując z dogrywki.**

Holenderska szachistka **Heemskerk**, grająca białymi **z Benini**, nie uzyskała przewagi debiutowej. Jednak w dalszej fazie gry wykorzystała pasywną grę czarnych i skonstruowała silny atak. Szybko białe uzyskały groźnego wolnego piona. Heemskerk przeniknęła hetmanem do obozu przeciwniczki, wygrała figurę i **zmusiła mistrzynię Włoch do kapitulacji** w 48. ruchu.

Keller błyskawicznie uzyskała dużą przewagę **w partii z Hermanową**, która bardzo słabo rozegrała debiut. Wkrótce polska szachistka straciła ważnego centralnego piona. W dalszej fazie gry Hermanowa poniosła kolejne straty materialne i w 45. posunięciu uznała się za pokonaną.

Gresser spotkała się z Morą. Wariant scheveningen w obronie sycylijskiej dał przewagę białym. W dalszym stadium gry, zamiast zorganizować ideowy dla tego debiutu atak na królewskim skrzydle, Gresser zaczęła atakować słabego, ale dobrze bronionego centralnego czarnego piona. Kubanka bez problemu obroniła się. Nastąpiły uproszczenia, a w powstałej końcówce Amerykanka nie grała najlepiej. W

pewnym momencie, aby nie stracić gońca, białe musiały oddać piona. partia została odłożona. **W dogrywce Mora triumfowała.**

Burzliwy przebieg miał pojedynek **Larsen – Hruškova-Belska**. Duńska szachistka źle rozegrała obronę holenderską, a potem licząc na uzyskanie ataku, ofiarowała materiał. Czarne dokładnie broniły się i uzyskały wygraną pozycję. Niestety, tuż przed odłożeniem partii nie zauważyły straty figury. Szanse wyrównały się, ale w dogrywce przewagę uzyskała Larsen. Jednakże w trakcie dogrywki lepsza okazała się Hruškova-Belska i to ona zwyciężyła

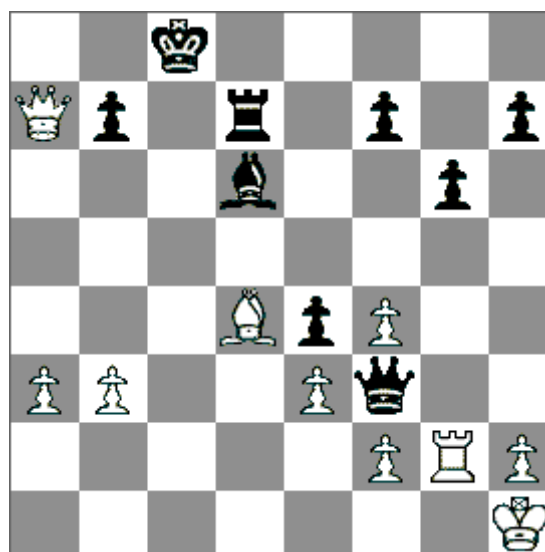
348.Obrona Tarrascha [D35] Mistrzostwa świata kobiet, Moskwa 1949 – 1950

Langos (Węgry) – Rubcowa (ZSRR)

1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sc3 d5 4.e3 Sbd7 5.Sf3

Ge7 (Czarne unikają dokładnie rozpracowany przez teorię wariant merański, jaki powstałby po 5...c6 i proponują mniej zbadaną kontynuację, prowadzącą do złożonej walki) **6.Gd3 c5 7.cd5 ed5 8.dc5** (Zasługiwało na uwagę 8.0-0, zachowując napięcie w centrum. Teraz u czarnych powstaje izolowany pion na polu „d5”, ale to w pełni rekompensuje dobra figurowa gra) **8...0-0** (Unikając uproszczeń po 8...Sc5 9.Gb5 Gd7 10.Gd7 Hd7) **9.0-0 Sc5 10.Gc2** (Spokojne 10.Ge2 uniemożliwiało związanie skoczka po ruchu Gg4) **10...Gg4 11.b3 Wc8 12.Gb2 Se6** (Aktywniejsze 12...Sce4 i nie można 13.Se4 de4 14.Hd8 Wfd8 15.Sd4 Wd4 z następnym 16...Wc2. Na 15.Se1 nastąpi 15...Ge2 z wygraną jakości. Białe musiałyby grać 13.Sb5, ale po 13...Hb6 14.Sbd4 Gd6 15.h3 Gd7 czarne stałyby doskonale) **13.Sb5 Gf3** (Prowadzi do obustronnej ostrej gry. Kosztem osłabienia pozycji króla białe uzyskują otwartą linię „g”) **14.gf3 Hb6 15.Sd4 Gc5?** (Nie wolno było dopuścić do wtargnięcia skocka na pole „f5”. Silniejsze było 15...Sd4 16.Gd4 He6 17.Hd3 g6) **16.Sf5 Sc7 17.Kh1** (Białe wybierają powolny plan ataku i czarne zdążą obronić się) **17...g6 18.Wg1 Wfd8 19.Hd3 Kf8 20.Sd4 Se6** (Czarne próbują

naprawić swój błąd popełniony w 15. ruchu i chcą wymienić groźnego skoczka na polu „d4”) **21.Se6 He6 22.Wac1 Wc6 23.a3 Gd6 24.Hd4 Hh3** (Próba wykorzystania osłabionej pozycji białego króla) **25.f4 Hf3 26.Wg2 Se4 27.Ge4 Wc1 28.Gc1 de4 29.Gb2 Ke8** (Sytuacja odwróciła się i białe grają praktycznie bez wieży) **30.Ha4 Wd7 31.Hd4 Kd8** (Białe groziły wiecznym szachem 32.Hh8 Gf8 33.He5 Kd8 34.Hb8) **32.Ha7** (Większe szanse na remis dawał ruch 32.Hh8) **32...Kc8 33.Gd4**

33...Gf4! (Jeżeli 34.ef4, to 34...Hd1 35.Wg1 Hd4 36.Hd4 Wd4 z wygraną dla czarnych końcówką) **34.Hc5 Gc7 35.Hf8 Gd8 36.b4 Wc7 37.Gb2** (Białe znajdowały się w wielkim niedoczasy, ale ich pozycja i tak jest przegrana. Na 37.Gc5 wygrywało 37...b6) **37...Hd1** (Jeszcze silniejsze było 37...Wc2!) **38.Wg1 He2 39.Hg7 f6** (Obrony już nie ma) i białe przekroczyły czas. Uwagi: Kira Zworykina.

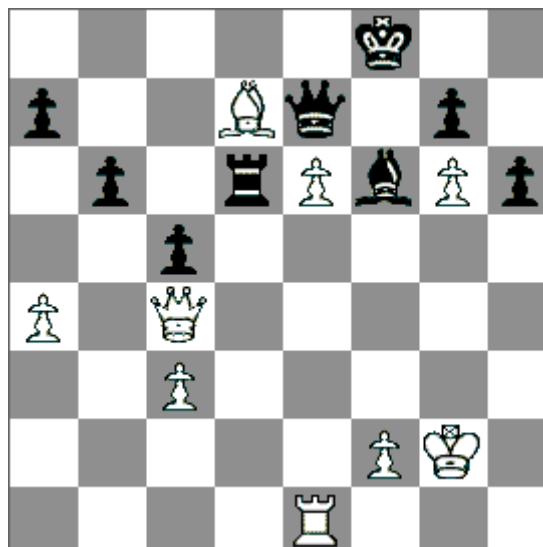
349.Obrona słowiańska [D19] Mistrzostwa świata kobiet, Moskwa 1949 – 1950

Heemskerck (Holandia) – Benini (Włochy)

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Sf3 Sf6 4.Sc3 dc4 5.a4 Gf5 6.e3 (Ta kontynuacja jest solidniejsza niż 6...Se5, jak było w partii Reshevsky – Smysłow, w

meczu - turnieju o mistrzostwo świata, gdzie po 6...e6 7.f3 Gb4 8.e4 Ge4 9.fe4 Se4 10.Gd2 Hd4 czarne dostały doskonałą pozycję) **6...e6 7.Gc4 Gb4 8.0-0 0-0 9.Gd2** (Pasywne posunięcie. Lepsze było 9.He2 przygotowujące ruch piona na pole „e4”) **9...Sbd7 10.We1 h6** (Czarne, jak widać, szukają rozwiązania problemu gońca „h7”. Jednak e4 nie groziło, bowiem osłabiłoby ono pozycję białych. Nieźle wyglądało 10...c5 lub 10...Gg4 11.h3 Gf3 12.Hf3 e5 z równą grą) **11.He2 Wc8 12.Sb1 Ge7 13.Gc3 Se4 14.Sbd2 Sdf6 15.Se4 Se4 16.Sd2** (Holenderska szachistka pozwala Benini zachować parę gońców, aby białe mogły po dalszym marszu piona „e4” otrzymać inicjatywę. Warto zaznaczyć, że ten plan okazał się prawidłowy) **16...Sc3** (Zobowiązująca wymiana. Możliwe było 16...Sd2 17.Hd2 Ge4 18.f3 Gd5 19.Gd3 c5 i czarne nie mają żadnych kłopotów) **17.bc3 c5 18.e4 Gg6 19.d5!** (Doskonale zagrane. Po tym ruchu białe otrzymują jeszcze większą aktywność) **19...ed5?** (Poważny błąd, po którym goniec będzie dominował na „d5”. Biały mogły to wykorzystać kontynuacją f2 – f4 – f5 z silnym atakiem. Dlatego konieczne było 19...e5, chociaż i w tym przypadku pozycja białych była bardziej perspektywiczna) **20.Gd5 b6 21.Hc4** (Bardziej energiczne było 21.f4) **21...Hd7 22.Sf3** (Nadal zasługiwało na uwagę 22.f4) **22...Hc7 23.e5 Wcd8 24.Wad1 Kh7 25.h4 f6** (Jeszcze jedno osłabienie. Białe dostają wolnego piona) **26.e6 Kh8 27.g4 Gh7 28.h5** (Białe grają bardzo odważnie. Zablockowały skrzydło królewskie i zabezpieczyły sobie grę na drugim skrzydle, po białych polach) **28...Gg8** (Strata czasu, ale pozycja czarnych już jest trudna. Na przykład 28...f5 29.Se5 itd.) **29.Sh4 Gh7 30.Sg6 Gg6 31.hg6 f5 32.Gf3 fg4 33.Wd8 Wd8**

34.Hg4 Gf6 35.Hc4 He7 (Blokując piona „e6” czarne są skazane na pasywną grę) **36.Kg2 Kg8 37.Gc6 Wd6 38.Gd7 Kf8**

39.He4 (Heemskerck decydującą fazę gry prowadzi niezwykle silnie) **39...Hd8 40.We3 a5 41.Hb7 Gg5** (Forsownie przegrywa, ale pozycja czarnych i tak jest niezwykle ciężka. Jeżeli 41...Wd2, to 42.e7 Ge7 43.Hf3 itd.) **42.Hf3 Kg8** (Na

Fot. Trwa partia Karff (po prawej) – Rudenko
(©G. Jabłonowski)

42...Gf6 nastąpi 43.e7) 43.Hf7 Kh8 44.e7 Ge7 45.We7 Wg6 46.Kf1 He7 47.He7 Wf6 48.Gb5 i czarne poddały się. Uwagi: arcymistrz Andor Lilienthal

**350.Obrona sycylijska [B24]
Mistrzostwa świata kobiet,
Moskwa 1949 – 1950**

Bykowa (ZSRR) – Chaude de Silans (Francja)

1.e4 c5 2.Sc3 Sc6 3.g3 g6 4.Gg2 Gg7 5.d3 e6 6.Ge3 Sge7 7.Gc5 d6 8.Ge3 a6 9.Sge2 Gd7 10.Hd2 0–0 11.Gh6 b5 12.Gg7 Kg7 13.a3 Wc8 14.0–0 Hb6 15.h3 Wc7 16.He3 Hb8 17.Sa2 f6 18.c3 a5 19.Sac1 Ge8 20.Sd4 Gf7 21.Sce2 d5 22.Sc6 Sc6 23.ed5 ed5 24.d4 We8 25.Hd2 Wd7 26.Sf4 g5 27.Sd3 Wee7 28.Wfe1 Hd6 29.We7 We7 30.We1 We1 31.He1 a4 32.Gf1 Sa7 33.Sc5 h6 34.He3 Gg6 35.He6 He6 36.Se6 Kf7 37.Sc7 Ge4 38.Sb5 Sb5 39.Gb5 Gc2 40.Kf1 Ke6 41.Ke2 h5 42.Kd2 Gb3 43.h4 Kf5 44.Ge2 Kg6 45.Gd3 Kf7 46.Gc2 gh4 47.Gb3 Ke6 48.Gd5 Kd5 49.gh4 Ke4 50.Ke2 i czarne poddały się.

**351.Obrona holenderska [A84]
Mistrzostwa świata kobiet,
Moskwa 1949 – 1950**

Larsen (Dania)

– Hruškova-Belska (Czechosłowacja)

1.c4 e6 2.Sc3 f5 3.d4 Sf6 4.Gg5 Ge7 5.Sf3 0–0 6.h3 d6 7.e3 b6 8.Ge2 He8 9.Hc2 h6 10.Gh4 g5 11.Gg3 Hg6 12.0–0–0 Gb7 13.d5 e5 14.Sd2 a5 15.f4 gf4 16.Gf2 fe3 17.Ge3 Kf7 18.Wdf1 Gc8 19.g4 f4 20.Gd3 Hg7 21.Gf4 ef4 22.Wf4 Ke8 23.Gg6 Kd8 24.Whf1 Sbd7 25.Sf3 Se5 26.Sh4 Gd7 27.Se2 Sg8 28.Wf8 Gf8 29.Sf4 He7 30.Se6 Ge6 31.de6 Hg5 32.Kb1 Ge7 33.Gf7 Sf6 34.Sf5 Gf8 35.He2 Sg8 36.h4 Hg4 37.Hg4 Sg4 38.Gg8 Se5 39.Sd4 Ge7 40.b3 c5 41.Sf5 Gf8 42.Wd1 Sf3 43.Sd6 Ke7 44.Sb7 Sd4 45.Wf1 Ke8 46.e7 Ge7 47.Gd5 Wb8 48.We1 Kd7 49.h5 Wf8 50.Wg1 Gg5 51.We1 Kc7 52.Wd1 Sc6 53.Gc6 Kc6 54.Sd6 Wd8 i białe poddały się.

**352.Obrona Grünfelda [D82]
Mistrzostwa świata kobiet,
Moskwa 1949 – 1950**

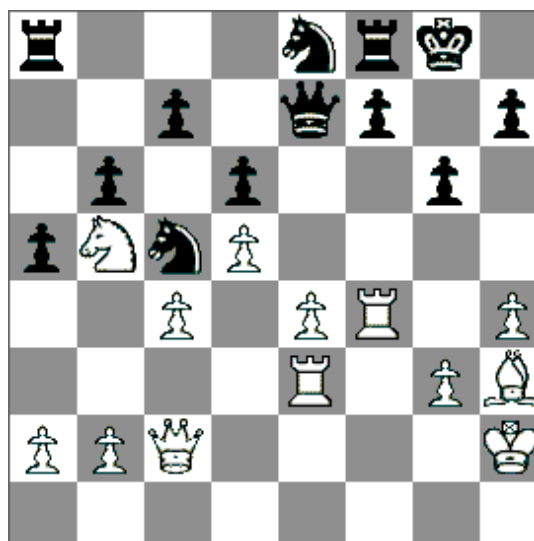
Keller (NRD) – Hermanowa (Polska)

1.d4 Sf6 2.c4 g6 3.Sc3 d5 4.Gf4 e6 5.e3 Gg7 6.Sf3 0–0 7.Hb3 c6 8.Ge2 We8 9.0–0 Sbd7 10.Wfd1 dc4 11.Gc4 Sb6 12.Ge2 Sfd5 13.Gg5 f6 14.Gh4 He7 15.Se4 Hf8 16.Gg3 Wd8 17.Sc5 Kh8 18.e4 Se7 19.Se6 Ge6 20.He6 He8 21.a4 Hd7 22.Hb3 He8 23.a5 Sd7 24.Hb7 Sf8 25.Gc4 h6 26.Wac1 Wd7 27.Hb3 Hc8 28.a6 Hd8 29.Ha3 Wc8 30.Hc5 He8 31.We1 Wdd8 32.Ha7 Wd7 33.Hc5 Wa8 34.e5 f5 35.e6 Wdd8 36.Se5 g5 37.Sf7 Kh7 38.Sd8 f4 39.Sc6 Sc6 40.Gb5 Gd4 41.Hc6 fg3 42.He8 gf2 43.Kf1 fe1H 44.We1 We8 45.Ge8 i czarne poddały się.

**353.Obrona hetmańsko – indyjska [E17]
Mistrzostwa świata kobiet,
Moskwa 1949 – 1950**

Karff (USA) – Rudenko (ZSRR)

1.Sf3 Sf6 2.c4 e6 3.d4 b6 4.g3 Gb7 5.Gg2 Ge7 6.0–0 d6 7.Sc3 Sbd7 8.Hc2 0–0 9.e4 e5 10.We1 We8 11.d5 a5 12.Sh4 Sh5 13.Sf5 Gg5 14.He2 Gc1 15.Wac1 Shf6 16.He3 Sf8 17.h4 Gc8 18.Hf3 Gf5 19.Hf5 S8d7 20.We3 Sc5 21.Hf3 Hc8 22.He2 Hg4 23.Hc2 Wf8 24.Sb5 Se8 25.Kh2 Hd7 26.Gh3 He7 27.Wf1 g6 28.f4 ef4 29.Wf4

29...f5 30.Sc3 Sf6 31.Gg2 Sg4 32.Kg1 Se3 33.He2 Sg2 34.Kg2 fe4 i białe poddały się.

**354.Obrona sycylijska [B83]
Mistrzostwa świata kobiet,
Moskwa 1949 – 1950**

Gresser (USA) – Mora (Kuba)

1.e4 c5 2.Sf3 e6 3.d4 cd4 4.Sd4 Sf6 5.Sc3 d6 6.Ge2 Ge7 7.0–0 0–0 8.f4 Sc6 9.Ge3 Hc7 10.Sdb5 Hb8 11.Gf3 a6 12.Sd4 Hc7 13.He1 Sd4 14.Gd4 e5 15.Ge3 ef4 16.Gf4 We8 17.Wd1 Ge6 18.Kh1 Wad8 19.Hf2 b5 20.Wd2 Wd7 21.Wfd1 Wed8 22.Se2 Sg4 23.Hg3 Se5 24.b3 Gf6 25.Sd4 Hc5 26.Sf5 Gf5 27.ef5 Sf3 28.Hf3 Hf5 29.Wd6 Wd6 30.Wd6 Wd6 31.Gd6 Hf3 32.gf3 Gd4 33.c4 bc4 34.bc4 f6 35.Kg2 Kf7 36.Kf1 Ke6 37.Gf8 g6 38.Ke2 Ge5 39.h3 Gd6 40.Gh6 g5 41.Ke3 Kf7 42.Ke4 Kg6 43.Kd5 Gb4 44.Kc6 Kh6 45.Kb6 Kg6 46.Ka6 f5 47.Kb5 Ga3 48.c5 Kf6 49.c6 Ke7 50.Kb6 Kd8 51.c7

Fot. Trwa partia Mora – Gresser

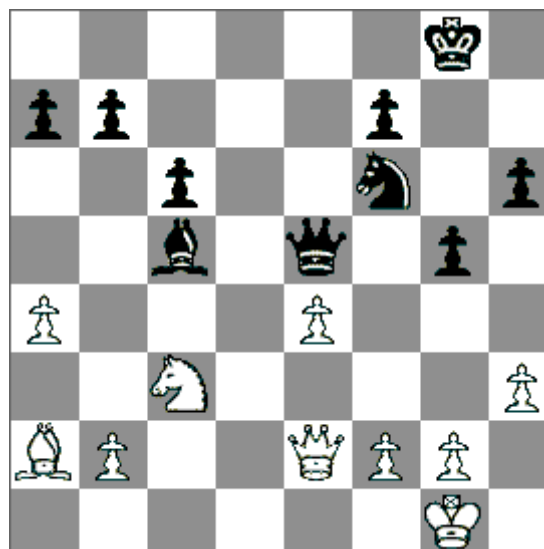
© G. Jabłonowski

Kc8 52.Kc6 h5 53.Kd5 g4 54.fg4 fg4 55.hg4 hg4 56.Ke4 g3 57.Kf3 Gd6 i białe poddały się

**355.Obrona słowiańska [D19]
Mistrzostwa świata kobiet,
Moskwa 1949 – 1950**

Bielowa (ZSRR) – Tranmer (Anglia)

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Sf3 Sf6 4.Sc3 dc4 5.a4 Gf5 6.e3 e6 7.Gc4 Gb4 8.0–0 0–0 9.He2 Gg4 10.h3 Gf3 11.Hf3 Sbd7 12.e4 e5 13.Wd1 ed4 14.Wd4 He7 15.Gg5 Se5 16.He2 Gc5 17.Wd2 h6 18.Gh4 Wad8 19.Wad1 Wd2 20.Wd2 Wd8 21.Wd8 Hd8 22.Ga2 g5 23.Gg3 Hd4 24.Ge5 He5

25.Hc4 He7 26.e5 Se8 27.Se4 b6 28.e6 fe6 29.He6 He6 30.Ge6 Kg7 31.Sc5 bc5 32.Gd7 Sd6 33.Gc6 a5 34.b3 Kf6 35.Kf1 Ke5 36.Gd7 Se4 37.Ke2 Kd4 38.Gc6 Sc3 39.Kd2 c4 40.bc4 Kc4 41.g3 Kb4 42.f4 gf4 43.gf4 Kc4 44.f5 Sd5 45.Gd5 Kd5 46.Kc3 h5 47.f6 Ke6 48.Kc4 Kf6 49.Kb5 Kg5 i czarne poddały się.

Sylwetki uczestniczek

Ingrid Larsen *

Mistrzyni Danii Ingrid Larsen urodziła się w miasteczku Ulitts leżącym na półwyspie jutlandzkim. W szachy nauczyła się grać w wieku 14 lat. Ingrid wykazała się dużym talentem i została mistrzynią szkoły. Po jej ukończeniu Larsen przyjechała do Kopenhagi. Pracowała w miejscowej operze jako główna garderobiana. W stolicy Danii zapisała się do klubu szachowego i tam poznawała tajniki gry pod kierunkiem Juliusa Nielsena. Po zamążpójściu w 1932 roku, Ingrid Larsen opuściła operę i odtąd pracowała w domu jako krawcowa.

Dziesięciokrotnie była mistrzynią kraju i dlatego zawsze otrzymywała nominację do drużyny olimpijskiej. Doskonale wypadła w Sztokholmie w 1937 roku i w Buenos Aires w 1939 roku.

W trudne dni niemieckiej okupacji życie szachowe w Danii zamarło. Turniej w Moskwie okazał się pierwszym powojennym wystąpieniem Larsen.

Ingrid Larsen uważa się za szachistkę pozycyjnego stylu gry. Nie raz jednak wygrywała także kombinacyjnie. Narzeka, że ma nienajlepszą technikę gry, ale pokonała znanych w Danii mistrzów J. Nielsena i Enevoldsenę.

Z przedwojennych spotkań turniejowych na zawsze zapamiętała partię z mistrzynią świata Werą Menchik. Larsen przeprowadziła kombinację związaną z ofiarą figury. Menchik na odpowiedź zużyła pełną godzinę, ale znalazła prawidłową kontynuację.

Rozmach organizacyjny zmagania moskiewskich był dla Larsen czymś nieoczekiwanym. Przywykła bowiem do skromnych turniejów klubowych i tym faktem tłumaczyła niepowodzenia w czasie mistrzostw świata w Moskwie.

(*) Z naszych archiwów wynika, że podana powyżej krótka charakterystyka osoby Ingrid Larsen jest na ogół nieznana.

Fot. Ingrid larsen
(© G. Jabłonowski)

Ciąg dalszy nastąpi

Wielka Księga Olimpiad Szachowych

Od 2011 roku dostępna jest, stale wzbogacana seria: **Wielka Księga Olimpiad Szachowych**, która zawiera często nieosiągalne zdjęcia, partie i opowieści z tych wyjątkowych imprez szachowych. Autor prowadzi narrację każdej Olimpiady tak, aby czytelnik miał poczucie współuczestniczenia w tych imprezach mimo, że od ich zakończenia często minęło wiele lat.

Dotychczas ukazały się poniższe olimpiady:

I Olimpiada	II Olimpiada	III Olimpiada	IV Olimpiada	V Olimpiada
Londyn 1927	Haga 1928	Hamburg 1930	Praga 1931	Folkestone 1933
VI Olimpiada	VII Olimpiada	VIII Olimpiada	I Kobieta Olimpiada	
Warszawa 1935	Sztokholm 1937	Buenos Aires 1939	Emmen 1957	Kolejne części w przygotowaniu.

*Pierwsza
na świecie,
kompletna
kronika
Olimpiad
Szachowych!*

WIELKA KSIĘGA
OLIMPIAD SZACHOWYCH

ŚWIAT POGRAŻONY W BITWIE KRÓLÓW

szachy.comrel.pl

I Olimpiada
Szachowa -
Londyn
1927

II Olimpiada
Szachowa -
Haga 1928

III Olimpiada
Szachowa -
Hamburg
1930

